

Suomen ja Venäjän välinen
kauppa: Suomalaisten
yritysten viennin tarpeet
Venäjälle.

LAHDEN
AMMATTIKORKEAKOULU
Liiketalouden ala
Liiketalouden koulutusohjelma
Taloushallinto
Opinnäytetyö
Syksy 2015
Sergey Pugonen

Lahden ammattikorkeakoulu
Liiketalouden ala

PUGONEN, SERGEY:

Suomen ja Venäjän välinen kauppa:
Suomalaisten yritysten viennin
tarpeet Venäjälle.

Taloushallinnon opinnäytetyö, 56 sivua

Syksy 2015

TIIVISTELMÄ

Venäjä on ollut eräs suurimmista Suomen kauppakumppanista, mutta Suomen vienti Venäjälle vähentyi jo vuodesta 2013 EU:n pakotteiden ja Venäjän vastapakotteiden takia. Tällä hetkellä vienti Venäjälle on pudonnut edelleen.

Opinnäytetyön aiheena on "Suomen ja Venäjän välinen kauppa: Suomalaisten yritysten viennin tarpeet Venäjälle." Työssä halutaan kertoa vientiprosessista Suomesta Venäjälle alusta loppuun ja auttaa suomalaisia potentiaalisia vientiyrityksiä päästä tavoitteeseen pääasiassa Venäjällä, ja Tulliliitossa.

Tutkimuksen tavoitteena on selvittää suomalaisten yritysten viennin tarpeita Venäjälle tällä hetkellä. Opinnäytetyön teoreettisessa osiossa selvitetään Suomen ja Venäjän historialliset taloussuhteet ja viimeisten vuosien Venäjän talouden kehitys, Venäjän WTO-jäsenyyden- ja Tulliliiton jäsenyyden vaikutukset, vientiprosessia Venäjälle ja tullausmenettelyt, viennin esteet ja haasteet, Tulliliiton- ja Venäjän sertifiointia. Teorian jälkeen selvitetään suomalaisten yritysten viennin tarpeet Venäjälle muutaman esimerkin kautta. Tutkimus toteutettiin kvalitatiivisena eli laadullisena tutkimuksena. Tutkimuksessa mitattiin noin 7132 yritysten vientihalukkuutta Venäjälle yhdeksältä alueelta: Tampereelta, Forssasta, Seinäjoelta, Helsingistä, Hämeenlinnasta, Vaasasta, Riihimäeltä, Hyvinkäältä ja Mäntsälästä.

Asiasanat: vienti Venäjälle, tullaus, sertifiointi, viennin tarpeet, sertifiointiasiakirjat

Lahti University of Applied Sciences
Degree Programme in Business Studies

PUGONEN, SERGEY:

Trade between Finland and Russia:
The needs of Finnish companies
exporting to Russia

Bachelor's Thesis in Financial Management, 56 pages

Autumn 2015

ABSTRACT

Russia has been one of Finland's largest trading partners, but Finnish exports to Russia have declined since 2013 due to EU sanctions and counter-sanctions on Russia. Currently, Finnish exports to Russia keep declining further.

The subject of this thesis is the trade between Finland and Russia, and the Finnish companies' needs when exporting goods to Russia. This work describes the export process from Finland to Russia, and the objective is to help potential Finnish export companies to cope in Russia and in the Eurasian Customs Union. Moreover, the aim of this study is to find out the needs that Finnish export companies currently have when exporting goods to Russia.

The theoretical part of the thesis explains historical economic relations between Finland and Russia, and discusses Russia's economic development in the past few years. Finally, the theoretical part focuses on the export process to Russia and the customs procedures, the related barriers and challenges in exports, and the Customs Union and the Russian certification. After the theoretical part, the thesis explains the needs of Finnish companies exporting goods to Russia and introduces some examples. The study was based on a qualitative approach. The study measured of about 7132 companies the willingness of export to Russia from nine areas: Tampere, Finland, Forssa, Seinäjoki, Helsinki, Hämeenlinna, Vaasa, Riihimäki, Hyvinkää and Mäntsälä.

Keywords: exports to Russia, customs clearance, certification, needs in exports, certification documents

SISÄLLYS

1	JOHDANTO	1
2	VENÄJÄ KAUPPAKUMPPANINA	3
2.1	Suomen ja Venäjän historialliset taloussuhteet	3
2.2	Venäjän talouden kehitys	5
2.3	Venäjän WTO-jäsenyys	6
2.4	Venäjän tulliliiton jäsenyys	8
2.5	Kansainvälistyminen	8
3	VIENTIPROSESSI VENÄJÄLLE	11
3.1	Vienti ja sen muodot	11
3.1.1	Epäsuoravienti	12
3.1.2	Suora vienti	13
3.1.3	Välitön vienti	13
3.1.4	Nykyiset vientituotteet	14
3.2	Viennin esteet ja haasteet	15
3.3	Nykytilanne ja Ukrainan kriisi	17
3.4	Tullaus	18
3.4.1	Vientitullaus Suomesta	18
3.4.2	Tuontitullaus Venäjälle	19
3.4.3	Tullausasiakirjat	20
4	SERTIFIOINNIN PALVELUT	25
4.1	Sertifiointi	25
4.1.1	Tulliliiton sertifiointi	27
4.1.2	Venäjän sertifiointi	29
4.2	Sertifioinnin lainsäädäntö	32
4.3	Sertifiointiasiakirjat	33
5	CASE: SUOMALAISTEN YRITYSTEN VIENNIN TARPEET VENÄJÄLLE	38
5.1	Markinvest Oy:n palvelut	38
5.2	Suomalaisten yritysten viennin tarpeet Venäjälle	40
5.2.1	Tutkimuksen kuvaus	40
5.2.2	Tutkimuksen tulokset alueittain	41
5.2.3	Tutkimuksen johtopäätökset	43

6 YHTEENVETO

46

LÄHTEET

48

1. JOHDANTO

Ulkomaankauppa on erittäin tärkeä Suomen taloudelle. Vuonna 2015 Venäjä on merkittävin Suomen kauppakumppani, mutta vuodesta 2013 Suomen viennin arvo Venäjälle on laskenut EU:n pakotteiden ja Venäjän vastapakotteiden takia. Työssä halutaan kertoa vientiprosessista Suomesta Venäjälle alusta loppuun ja auttaa suomalaisia potentiaalisia vientiyrityksiä päästä tavoitteeseen pääasiallisesti Venäjällä, ja Tulliliitossa.

Opinnäytetyöni on "Suomen ja Venäjän välinen kauppa: Suomalaisten yritysten viennin tarpeet Venäjälle." Tämä teema on tosi laaja, melko mielenkiintoinen ja tällä hetkellä erittäin hyödyllinen. Valitsin opinnäytetyön aiheen, koska olen venäjänkielinen maahanmuuttaja ja olen asunut Suomessa vain kolme vuotta. Opinnäytetyön pääidea syntyi puoli vuotta sitten, kun olin työharjoittelussa konsulttitoimistossa Markinvest Oy kevästä syksyyn vuonna 2015. Tutkimuksen tavoitteena on selvittää suomalaisten yritysten viennin tarpeita Venäjälle syksyllä 2015.

Opinnäytetyön tutkimuskysymyksiä ovat:

1. Mikä on suomalaisten valmistavien yritysten osuus kaikista suomalaisista yrityksistä?
2. Mikä on ulkomaisten valmistavien yritysten osuus kaikista yrityksistä tutkimuksessa tarkastelluilla alueilla Suomessa?
3. Mitkä ovat suomalaisten yritysten viennin tarpeet Venäjälle tällä hetkellä?

Opinnäytetyön teorettisessa osiossa selvitetään Suomen ja Venäjän historialliset taloussuhteet ja viimeisten vuosien Venäjän talouden kehitys, Venäjän WTO-jäsenyyden- ja Tulliliiton jäsenyyden vaikutukset, vientiprosessia Venäjälle ja tullausmenettelyt, viennin esteet ja haasteet, Tulliliiton- ja Venäjän sertifiointia. Teorian jälkeen tarkastellaan viennin tarpeet Venäjälle. Opinnäytetyön lopussa on yhteenveto.

Työharjoittelun aikana työtehtäviäni olivat asiakastietokantojen

suunnittelua, päivitystä ja laatimista (etsin suomalaisista teollisuuksista niitä, jotka tuottavat koneet, laitteet jne. ja tein niistä rekisteriä, joissa on nimitykset, osoitteet, toimialat ja yhteystiedot). Etsin myös Suomen vientiyrityksiä (Venäjälle ja Kazakstaniin) ja tein niistä rekisteriä, joissa on nimitykset, osoitteet, toimialat ja yhteystiedot. Nämä tehtävät olivat tutkimukseni pohjana.

Tämän opinnäytetyön tutkimusmenetelmä on kvalitatiivinen eli laadullinen. Empiriaosuuden tiedonhankinta tapahtui internetin kautta. Tutkimuksen painotus on ymmärtämisessä ja tutkimusmenetelmänä käytin avoimia kysymyksiä.

Opinnäytetyöni koostuu kuudesta pääluvusta: johdannosta, kolmesta teorialuvusta, empiriaosuudesta ja yhteenvedosta. Johdannon jälkeen tulee teoriaosuus. Teoriaosuudessa on kolme osaa: Venäjä kauppakumppanina, vientiprosessi Venäjälle ja sertifiointin palvelut. Empiriaosuudessa selvitetään suomalaisten yritysten viennin tarpeet Venäjälle. Yhteenvedossa pohditaan työn onnistumista.

2 VENÄJÄ KAUPPAKUMPPANINA

2.1 Suomen ja Venäjän historialliset taloussuhteet

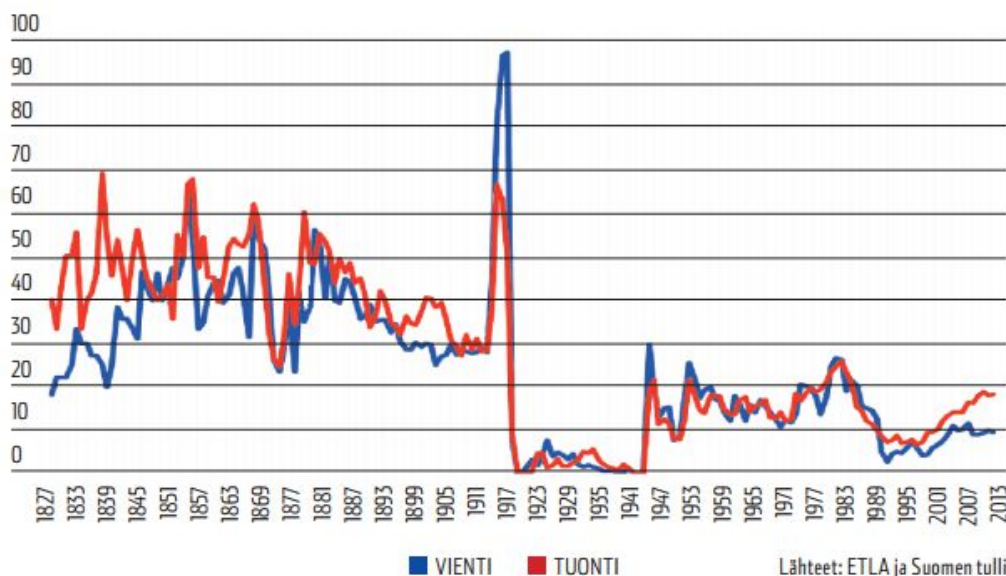
Käytännössä maat käyvät eniten kauppaa naapureiden kanssa, koska siihen vaikuttavat lyhyt geografinen etäisyys ja halvat rahtikustannukset. Kaiken lisäksi naapureilta on opittu tosi paljon. Näitä edellä mainittuja kehityskulkuja noudattavat viimeisten 150 vuoden aikana Suomen ja Venäjän väliset taloussuhteet. (Liikanen 2015.)

”Kaupankäynti on yleensä ollut vilkasta kumpaankin suuntaan, yritykset ja yrittäjät ovat investoineet rajan yli” (Liikanen 2015).

Poliittiset tekijät ja sodat ovat vaikuttaneet merkittäväällä tavalla Suomen ja Venäjän taloussuhteisiin. Esimerkiksi Venäjän osuus Suomen viennistä viimeisten 150 vuoden aikana on muuttunut nollan ja lähes 100 prosentin välillä. (Liikanen 2015.)

Nykyinen Suomen alue oli vuosisatojen ajan Venäjän ja Ruotsin välisten konfliktin näyttämönä. Suomi liitettiin suuriruhtinaskuntana Venäjän keisarikuntaan vuonna 1809 sodan jälkeen ja asema antoi Suomelle laajan autonomian. Suomessa oli sekä oma yksikamarinen eduskunta, että valuutta ja tulliraja Venäjän kanssa. Venäjän ja ruotsin kieli vauhditti suomalaisen kansakunnan muodostumista. (Venäjän suurlähetystö Suomessa 2015.)

Venäjällä oli autonomian ajalta lähtien todella tärkeä rooli Suomen taloudessa, mutta tämä trendi väheni Lokakuun vallankumouksen ja toisen maailmansodan välinen aikakaudella, jolla idänkauppa supistui olemattomiin. Neuvostoliiton osuus Suomen ulkomaankaupassa oli 10 ja 30 prosentin välillä aina valtion hajoamiseen saakka. 1990-luvun loppupuolella Venäjän talous oli kasvussa ja Suomen idänkauppa kääntyi nousuun. (Liuhto 2015.) Kuviossa 1 on esitetty Venäjän ja Neuvostoliiton osuus Suomen ulkomaankaupassa vuonna 1827-2013.

KUVIO 1. Venäjän ja Neuvostoliiton osuus Suomen ulkomaankaupassa vuonna 1827-2013.
Lähde: Liukko 2015

Valery Shlyaminin mukaan 1800-1900-luvuilla Venäjä oli Suomen pääasiallinen kauppakumppani. Maatalous oli merkittävä toimiala Suomessa. Tekstiiliteollisuuden nousu Suomessa alkoi 1860-luvulta ja melkein koko teollisuuden tuotanto (tekstiili, paperi ja sahatavarat) meni vientiin Venäjälle, mutta kuin Suomi itsenäistyi vuonna 1917, vienti loppui melkein täysin. Suomen ja Venäjän väliset taloussuhteet päättyivät kokonaan talvisodan ja jatkosodan aikana. (Shlyamin 2008, 14.)

Erikoisen isot ja pienet kaupp-osuudet liittyvät viime vuosisadan kahteen maailmansotaan: Ensimmäinen maailmansota sulki Itämeren suomalaisilta kauppalaivoilta melkein kokonaan. Venäjä oli yksi mahdollisesta Suomen kauppakumppani. (Liikanen 2015.)

Suomen ja Venäjän välinen taloussuhteet olivat pysähdyksissä toisen maailmansodan aikana. Ensimmäisen ja toisen maailmansotien välisen aikana Venäjän kauppa on ollut Suomen ulkomaankaupan merkittävä osa, vaikka oli vaikea aika. (Liikanen 2015.)

Liikanen (2015) toteaa, että viimeisten 20 vuoden aikana on Suomen ja Venäjän välisissä taloussuhteissa totuttu aikaan, jolloin taloudelliset tekijät määräävät kaupan ja investointien määrän. Tänä päivänä kaikista tärkein

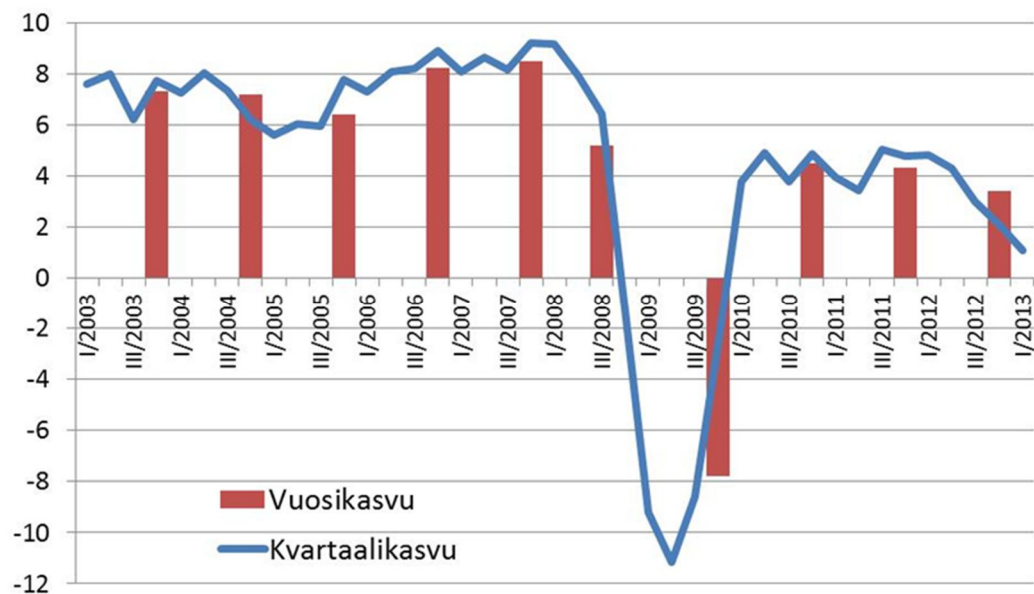
tekijä on öljyn hinta ja tärkeimmän Venäjän vientituotteen hinta määrää valtion vientitulot, joita puolestaan käytetään tuontiin. (Liikanen 2015.)

2.2 Venäjän talouden kehitys

Venäjän talous oli nousussa 1990-luvun keskellä, mutta sen kasvu pysähtyi vuonna 1998 Aasian taluskriisiin takia. Kriisin jälkeen öljyn hinta lähti nousuun, koska Venäjän talous oli kasvussa jo vuonna 1999.

Talouden kasvu (noin seitsemän prosenttia vuodessa) jatkoi vuoden 2008 globaaliin finanssikriisiin asti. (Liuhto 2015.)

Kai Mykkäsen mukaan finanssikriisin jälkeen Venäjän talous kasvoi 2–3 prosenttia vuodessa ja 2000-luvuilla 6–7 prosenttia vuodessa. Vuonna 2013 alkoi ruplan heikentyminen ja talouden kasvu oli pienempi kuin Ruotsissa ja USA:ssa. Suomen vienti Venäjälle supistui vuonna 2013 6 prosenttiyksikköä. (Mykkänen 2014.) Kuviossa 2 on esitetty Venäjän reaalisin bruttokansantuotteen (BKT) kehitys vuonna 2003 – 2013.

KUVIO 2. Venäjän reaalisin bruttokansantuotteen (BKT) kehitys vuonna 2003-2013.
Lähde: Aalto-yliopisto

Venäjä on suurvalta, joka 1990-luvun on kasvanut vakaasti kehittyväksi valtioksi. Venäjän viennistä 70 % koostuu öljy- ja kaasutuloista, talous on kasvanut noin neljä prosenttia vuodessa. Venäjällä valtionyhtiöiden rooli

on tärkeä ja niiden osuus on noin 40 % bruttokansantuotteesta. Venäjän yksityinen sektori pääasiallisesti muodostuu kulutustuotteiden valmistuksesta ja vähittäiskaupasta. (Sarus Oy 2015.)

Venäjällä oli rakennettu erilaisia teknologiapuistoja ja yrityshautomoja, lisäksi oli perustettu Skolkovon teknologiakaupunki. Niiden tavoitteena on nostaa Venäjä nanoteknologian, bio- ja lääkealan, energiatehokkuuden, ydin- ja avaruusteknologian, kone- ja autoteollisuuden sekä IT-alan kärkimaiden joukkoon. (Sarus Oy 2015, 10.)

Nykyään Venäjä on maailman kuudenneksi suurin talous. Venäjän talous on vain Saksan taloutta pienempi Euroopassa. 1990-luvun alussa Venäjän talous oli sama kuin Hollannin, mutta 1999–2007 luvuilla se oli ennätyskasvussa. Energian tuotannon osuus on kuitenkin merkittävästi suurempi (Venäjän öljyn tuotanto on noin 13 prosenttia maailman tuotannosta ja maakaasun tuotannosta 18 prosenttia). Öljy ja kaasu eivät lopu tällä vuosisadalla, koska Venäjällä on huomattavat ei-tavanomaiset hiilivetyvarannot. Öljy, kaasu ja muut luonnonvarat ovat merkittäviä Venäjän taloudessa, sen takia Venäjän modernisaatio-ohjelma etenee hitaasti. (Liuhto 2015.)

2.3 Venäjän WTO-jäsenyys

Venäjä liittyi täysin WTO:n (World Trade Organization) elokuussa 2012, mutta WTO-sopimuksen ehdot pannaan toimeen 0-9 vuoden aikana. Tämä uutinen oli hyvä erityisesti suomalaisille vientiyrityksille, koska Venäjä on ollut kolmanneksi suurin vientikumppani Suomelle. Venäjän WTO-jäsenyys voi parantaa ja helpottaa maahantuontia. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 23.)

Venäjän WTO:hon liittyminen parantaa venäläisten yritysten vientimahdollisuuksia ja vastaavasti ulkomaisten yritysten mahdollisuuksia. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 23). Alho, Kekki & Peltonen (2012, 23-24.) toteavat, että Venäjä on sitoutunut osana WTO:n liittymisehtoja mm. alentamaan tuontitulleja, poistamaan suurimman osan tuontilisensseistä ja

harmonisoimaan tuotteiden teknisiä ja sanitaarisia vaatimuksia vastaamaan kansainvälisiä standardeja ja parantamaan immateriaalioikeuksien suojaa.

Venäjän WTO:hon liittyminen parantaa talouden integroitumista maailmantalouteen ulkomaankaupan ja suorien sijoitusten kautta.

WTO:hon liittymisen vaikutukset riippuvat valtion omista toimista talouden toimintaedellytysten parantamiseksi. (Kaitila & Kotilainen 2015, 77.)

WTO:n liittymisehtot ovat: tullitariffit (jotka tarvitsee alentaa), tuonnin määrärajoitukset (tuontikiintiöt poistuvat), tuotteiden terveys- ja kasvinsuojelutoimet, ulkomaisten investoijien esteet, tekniset kaupan vaikeudet, immateriaalioikeuksia koskevat toimet ja immateriaalioikeuksiin liittyvät kaupan esteet. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 24.)

Venäjän hyvinvoinnin WTO:ssä täytyy kasvaa keskimäärin 3,3-11,0 prosenttia bkt:sta. Suurimmat edut tulevat siitä, että monikansallisten palvelualojen yritysten, erityisesti yrityspalveluja tuottavien yritysten, kohtaamien suorien sijoitusten esteitä alennetaan. Yritysten kokonaistuottavuus kasvaa, jos yritykset käyttävät näitä palveluja. (Kaitila & Kotilainen 2015, 77.)

”Venäjän WTO-jäsenyys astuu voimaan kolmessa osassa vuosina 2012, 2014 ja 2018. Kahdessa ensimmäisessä vaiheessa tariffeja on oletettu alennettavan 19–23 prosenttia muilla kuin herkiksi luokitelluilla toimialoilla. Lisäksi Venäjällä alennettaisiin kaikkia kotimaisia maataloustukia 50 prosenttia. Herkillä toimialoilla (maatalous, moottoriajoneuvot ja muut kulkuneuvot) tariffeja alennettaisiin hitaammalla tahdilla vuosina 2014 ja 2018.” (Kaitila & Kotilainen 2015, 77.)

Venäjän WTO-jäsenyys voi nostaa Suomen ulkomaankauppaa vuoteen 2020 mennessä 0,6 prosenttia ja vuoteen 2030 mennessä melkein 0,7 prosenttia verrattuna tilanteeseen, jossa Venäjä ei olisi liittynyt WTO:hon. Tässä ei ole otettu huomioon Itä-Ukrainan kriisi ja ulkomaankauppaa rajoittavia pakotteita. (Kaitila & Kotilainen 2015, 79.)

2.4 Venäjän tulliliiton jäsenyys

Venäjän, Valko-Venäjän, Kazakstanin, Armenian ja Kirgisian muodostamalla tulliliitolla on oma Tulliliiton tullikoodeksi, joka on astunut voimaan 1.7.2010. Tulliliiton tullikoodeksi, kansainväliset sopimukset ja yleinen tullitariffi (jonka viimeinen versio on astunut voimaan 1.1.2012), Korkeimman Euraasian talousunionin Neuvoston päätökset ja määräykset sekä Euraasian talouslautakunnan dokumentit, määrittelevät tulliliiton toimintaa. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 17, 38-39.)

On otettava huomioon Euraasian talouskomission säännöt, kansalliset lainsäädännöt, kansainväliset sopimukset ja yhteiset määräykset. Jäsenmaiden tullauksessa on paljon eroavaisuuksia. Tulliliiton talousalueella noudatetaan vapaan liikkuvuuden periaatetta tavaroiden, palvelujen, pääoman ja työvoiman osalta. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 17, 38-39.)

Tullikoodeksi perustuu kokonaan Kioton sopimukseen ja sen tärkein periaatte on tullimenettelyjen yksinkertaistaminen. Tulliliiton tullikoodeksissa periaatteet noudattavat Venäjän nykyisen tullilainsäädännön mukaisia normeja. Yleinen tullitariffi on lista tuontitullimaksuista ja sen viimeinen versio astui voimaan 23.8.2012. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 38.)

Tulliliitolla sovittiin viiden valtion taloudellisesta yhteistyöstä ja sen tavoite on yhtenäisen talousalueen perustaminen. Tulliliitto yhtenäistää jäsentensä tuontitullit. Vientitulleista kolmansiin maihin päätetään kansallisesti. Heinäkuusta 2011 alkaen tuotteet on tarkastettava ja luovutettava tuojalle yhden tai kahden (käytännössä) työpäivän kuluessa. Tuotavia tavaroita ei toistaiseksi voi tullata missä tahansa vaan ne on tullattava tuontiyrityksen kotimaassa. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 38.)

2.5 Kansainvälistyminen

Tänä päivänä globalisaation voimien kilpailu tehostuu ja erikoistuminen lisääntyy. Monella suomalaisella yrityksellä on tarve uusien markkinoiden

löytäminen. Pietari on kehittyvä viereinen kaupunki, joka vain jatkaa kasvuaan. Lisäksi monet Venäjän alueet ovat kasvuussa ja ne tarjoavat uudenlaisia liiketoimintamahdollisuuksia myös suomalaisille. (Anteroinen 2011, 12.)

Kansainvälistymisessä jo sanana on jotain jylhää, mutta siinä ei ole olemassakaan yhtä ja ainoa oikeaa etenemismallia – kukin yritys voi valita itselleen parhaiten sopivan tavan. (Anteroinen 2011, 13.)

Yrityksille kansainvälistyminen tarkoittaa uusia mahdollisuuksia ja vaatimuksia, esimerkiksi markkinoiden, tuotteiden, rahoituksen kannalta. Kansainvälistyminen voi tarkoittaa verkkokaupan avaamista. Erilaisia tuotteita voidaan tilata nettitilauksen kautta ja niitä toimitetaan myös ulkomaille. Pk-yritys voi kilpailla maailmanlaajuisilla markkinoilla internetin kautta. (Vaasan Yrittäjät 2015.)

Kansainvälistyminen on pitkä ja vaikea prosessi, ja kansainvälinen toiminta eroaa kotimaankaupasta monella tapaa (toimintavat, kulttuuri ja arvot jne.). Kansainvälistymisessä huomioitavat juridiset ja muut ongelmat. Kansainvälistymisen onnistuminen edellyttää kohdealueen tuntemusta. (Suomen Yrittäjät 2014.)

Tuotteen mahdollinen sopeuttamistarve on eräs kansainvälisen toiminnan eroista. Tuotteelle voidaan asettaa erilaisia ehtoja ja vaatimuksia. Tuoteturvallisuus voi olla lakisääteinen. Kaupanesteitä voivat olla määräykset ja viranomaisten toimenpiteet, jotka hankaloittavat tavaroiden ja palveluiden kauppaa viennissä tai tuonnissa. (Suomen Yrittäjät 2014.)

Kansainvälistymisen tavoitteiden asettaminen pääasiallisesti lähtee tunnistetusta asiakastarpeesta. Kansainvälistyminen edellyttää tarjottavien ratkaisujen kehittämistä kohdemarkkinoille vastaamaan asiakkaiden tai jakelukanavien kotimarkkinoista poikkeaviin tarpeisiin. On tärkeää huomioida paikallisen lainsäädännön ja tullisäädösten vaatimukset, tunnistaa yrityksen mahdollisuudet uudella markkina-alueella ja valmius harjoittaa kannattavaa liiketoimintaa ulkomailla. Kansainvälistymisen suunnittelun peruskysymyksiä ovat:

- onko yrityksellä riittävät valmiudet kansainvälistymiseen?
- mihin tarpeisiin yrityksen tuotteet vastaavat?
- millä markkinoilla asiakkaat ovat valmiita maksamaan yrityksen tuotteista?
- onko yrityksen liiketoimintamalli ja tuote kilpailukykyinen näillä markkinoilla?
- mikä markkinoille menotapa sopii yrityksen liiketoiminnalle? (Työ- ja elinkeinoministeriö 2015.)

Suunnittelun lähtökohtana ovat tavoitteet, tuotteen ominaisuudet, resurssit ja markkina-alueen olosuhteet. Ulkomaankaupan kaikissa vaiheissa tulee huomioida myös riskit. Vientitavan valinta on yrityksen tärkein päätös. Kansainvälisen toiminnan käynnistäminen aiheuttaa muutoksia myös yrityksen rahoitustarpeessa. Rahoitussuunnittelussa on huomioitava kotimaankauppaa huomattavasti pidemmät maksuajat. Toiminta kansainvälisillä markkinoilla edellyttää muiden liiketoiminnan harjoittamisvaltioiden arvonlisäverolainsäädännön tuntemista arvonlisäveroseuraamusten välttämiseksi. Kansainväliseen tavara- ja palvelukauppaan sovelletaan toisistaan poikkeavia arvonlisäveroperiaatteita. Ensimmäiseksi tarvitsee selvittää, onko kysymys tavaran vai palvelun myynnistä. (Suomen Yrittäjät 2014.)

Tuotteen siirtyessä yli rajojen tarvitaan oikeat ja oikein täytetyt asiakirjat, jotka varmistavat paremmin maksun saannin ja tavaroiden joustavan perillemenon. Vienti- tai tuontitapahtuman tulisi päättyä aina toimituksen jälkiseurantaan. (Suomen Yrittäjät 2014.)

3 VIENTIPROSESSI VENÄJÄLLE

3.1 Vienti ja sen muodot

”Vienti tarkoittaa EU:ssa vapaassa liikkeessä olevien tavaroiden vientiä EU-maiden ulkopuolelle” (Tulli 2015).

Yleensä tavarat viedään lopullisesti, mutta vienti voi olla myös väliaikaista vietäessä tavaraa, joita palautetaan samassa kunnossa EU:hun käytön jälkeen. (Tulli 2015). Kaikki EU:n ulkopuolelle vietävät tavarat on asetettava vientimenettelyyn antamalla niistä vienti-ilmoitus. Viejä on aina vastuussa vienti-ilmoituksen antamisesta, mutta hän voi valtuuttaa asiamiehen antamaan ilmoituksen puolestaan. (Tulli 2015.)

”Viejän on oltava yhteisöön sijoittautunut. Viejänä pidetään yhteisöön sijoittautunutta sopimuspuolta siinäkin tapauksessa, kun tavaroiden omistusoikeus on siirtynyt kauppahdon tai muun sopimuksen mukaisesti yhteisön ulkopuolelle sijoittautuneelle ostajalle.” (Tulli 2015.)

Rekisteröityminen on pakollinen niille viejille, joilla on vähintään viisi vientilähetystä vuodessa, mutta muille suositellaan sitä. (Tulli 2015).

Viennin rekisteröity asiakas on Tullin asiakas, jonka nimi ja osoitetiedot on tallennettu Tullin asiakasrekisteriin ja jolle on annettu vientiasiakasnumeron jatko-osa . Rekisteröityminen on maksutonta. Rekisteröityneet vientiasiakkaat saavat automaattisesti EORI-numeron (Tuontia, vientiä ja passitusta harjoittavien yritysten EU:n laajuinen rekisteröinti- ja tunnistamisjärjestelmä). (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 5-8.)

Luonteeltaan vienti voi olla epäsuoraa, suoraa tai välitöntä. Epäsuorassa viennissä toteuttajana on kotimainen välikäsi, joka myy yrityksen tuotteet eteenpäin. Suorassa viennissä yritys tekee itse suoraan kauppaa kohdemaassa sijaitsevien myyntikanavien kautta. Välittömässä viennissä kotimainen valmistaja myy tuotteet suoraan lopulliselle ulkomaiselle asiakkaalle ilman välikäsiä. (Yrittäjät 2014.)

Yksinkertaistetut vientimenettelyt (kotitullaus tai kaksivaiheinen vienti-ilmoittaminen) ovat tarpeen vain poikkeustapauksissa. Sekä viennin kotitullaukseen että kaksivaiheiseen ilmoittamiseen tarvitaan erillinen lupa, jota haetaan yhteisölupahakemuksella. Viennin kotitullaus ei ole käytössä Suomessa. Kaksivaiheisessa vienti-ilmoittamisessa ei ole kirjanpitovelvoitetta. Lisäksi käytännössä on oltava tullimenettely, joka helpottaa tavarankuljetuksia ja kansainvälistä kaupankäyntiä. Se on passitus, jonka avulla tavaroita kuljetetaan tullivalvonnassa lähtötullitoimipaikasta määrätullitoimipaikkaan ilman tullimaksuja ja veroja. Ilmoitus tehdään T-passituksessa ja TIR-passituksessa Nettipassituspalvelun kautta. Sen voi jättää tullille milloin ja missä tahansa. Passimenettely ei koske yhteisötavaroita, jotka liikkuvat EU:n sisällä maasta toiseen. Jos tavara on läpikulkumatalla, esim. Venäjälle, se voidaan passittaa EU:n ulkopuolelle TIR Carnetilla. Sähköinen TIR-ilmoitus on pakollinen EU:n alueella tapahtuvissa kuljetuksissa ja on annettava lähtötullitoimipaikassa. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 12-13.)

3.1.1 Epäsuoravienti

Epäsuorassa viennissä tavara asetetaan vientimenettelyyn Suomessa, mutta tavara poistuu EU-alueelta toisen jäsenvaltion kautta. Ensin viejä lähettää sähköisen vienti-ilmoituksen tulliin hyvissä ajoin. Viejä lähettää sen ennen vientilähteyksen lähtöä. Tullin tietojärjestelmästä tulee vastaussanoma: hyväksymis- tai hyökkäyssanoma. Hyväksymissanomaa seuraa luovutussanoma, jos viejän vienti-ilmoitus on virheetön ja se on hyväksytty. Luovutussanomana liitteinä ovat luovutuspäätös ja viennin saateasiakirja EAD (Export Accompanying Document), EAD:hen on merkitty MRN-numero (Movement Reference Number), joka yksilöi ilmoituksen Tullin tietojärjestelmissä. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 12-13.)

EAD:ssa oleva MRN-numero on esitettävä poistumispaikalla yhdessä vietävien tavaroiden kanssa. Toisessa jäsenvaltiossa sijaitsevan poistumispaikan tullivirkailija hakee Suomessa tehdyn vienti-ilmoituksen tiedot oman maansa vientijärjestelmään MRN-viitteen avulla ja sitten

vahvistaa vientitavaroiden poistumisen oman maansa sähköiseen vientijärjestelmään. Suomen tullin sähköinen vientijärjestelmä saa automaattisesti tiedon vientimenettelyn päättymisestä poistumisjäsenvaltion tietojärjestelmästä. Kun poistumisvahvistus on tullut Suomen tullin tietojärjestelmään, viejä saa automaattisesti tiedot tavaroiden poistumisesta. Poistumisvahvistetun luovutuspäätöksen avulla viejä pystyy osoittamaan viennin arvonlisäverottomuuden. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 12-13.)

3.1.2 Suora vienti

Suoralla vientimenettelyllä tarkoitetaan sitä, että vientitavaran lähtö- ja poistumispaikka sijaitsevat samassa EU-jasenvaltiossa. Ensin viejä lähettää sähköisen vienti-ilmoituksen tulliin hyvissä ajoin. Viejä lähettää sen ennen vientilähetysten lähtöä. Tullin tietojärjestelmästä tulee vastaussanoma: hyväksymis- tai hyökkäyssanoma. Hyväksymissanomaa seuraa luovutussanoma, jos viejän vienti-ilmoitus on virheetön ja se on hyväksytty. Luovutussanomana liitteinä ovat luovutuspäätös ja viennin saateasiakirja EAD (Export Accompanying Document), EAD:hen on merkitty MRN-numero (Movement Reference Number), joka yksilöi ilmoituksen Tullin tietojärjestelmissä. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 12.)

EAD:ssa oleva MRN-numero on esitettävä poistumispaikalla yhdessä vietävien tavaroiden kanssa. Poistumispaikan tullivirkailija vahvistaa tavaroiden poistumisen suoraan tietojärjestelmään. Vahvistamisen jälkeen viejä voi osoittaa viennin arvonlisäverottomuuden poistumisvahvistetun luovutuspäätöksen avulla. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 12.)

3.1.3 Välitön vienti

Välitön vienti tarkoittaa, että kotimainen valmistaja hankkii itse asiakkaat ja myy tuotteet lopulliselle ulkomaiselle asiakkaalle ilman väliportaita. Tämä viennin muoto on vaativin kaikista viennin muodoista. Välitön vienti vaatii ennen kaikkea yrityksen sitoutumista ja selkeää rahallista ja henkilökohtaista panostusta. Asiakassuhteet pääasiallisesti vaativat

jatkuvaa päivittämistä ja yrityksen henkilökunnan on koko ajan koulutettava itseään oppiakseen kulttuurista, kielestä ja lainsäädännöstä oleellisen. Hyötynä välittömällä viennillä on, että vientiyrityksellä on suora kontakti ulkomaisiin asiakkaisiin ja uusi päivitetty asiakasrekisteri on koko ajan käytössä. (Laukka 2013, 6.)

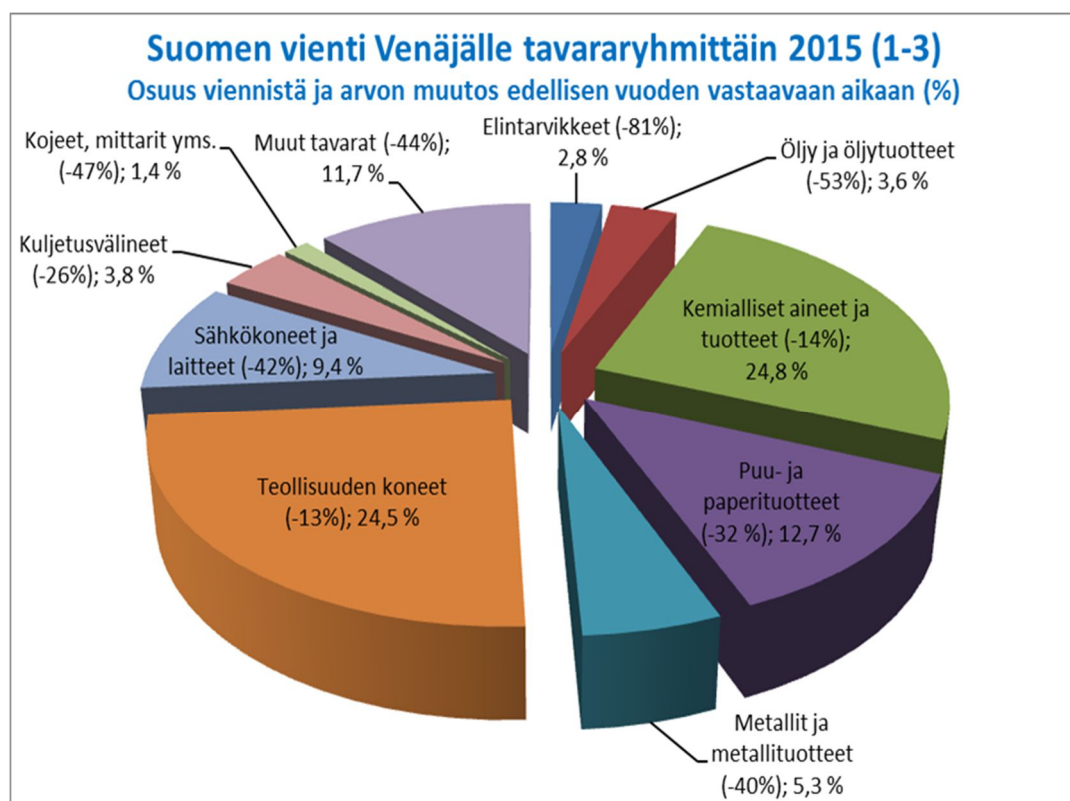
3.1.4 Nykyiset vientituotteet

Suurin Suomen vientituoteryhmä on ollut tuoteryhmä, jossa on koneet, laitteet ja kuljetusvälineet. Vuodesta 2013 supistumassa ovat muut teollisuuden erikoiskoneet ja -laitteet, maansiirto-, kaivuu- yms. koneet, muut sähkökoneet, -laitteet ja -tarvikkeet, nostamis- ja lastaamiskoneet ja -laitteet ja trukit sekä atk-laitteet. Noin kymmenen vuotta sitten, vuonna 2005 yli 25 prosenttia tavaraviennin osuudesta Venäjälle oli tv-, radio-, lennätin- ja puhelinlaitteiden vienti. Vuonna 2013 moottoriajoneuvojen osuus viennistä Venäjälle oli 18 prosenttia tavaraviennin arvosta, mutta vuonna 2005 sen osuus oli huipussaan 20 prosenttia viennin arvosta. Osa moottoriajoneuvojen viennistä on ollut transitovientiä. (Kaitila & Kotilainen 2015, 48.)

Valmistettujen tavaroiden osuus Suomen kokonaisviennistä Venäjälle aleni 23 prosentista 14 prosenttiin vuonna 2005 ja on sittemmin elpynyt 19 prosenttiin. Tänä päivänä noin puolet valmistettujen tavaroiden viennistä on paperin ja pahvin osuus. Rakenteessa on tapahtunut muutos 1990-luvulta, sillä tällöin kaikesta paperin ja pahvin viennistä puolet oli paperi- ja pahvituotteita, joiden osuus on nyt pudonnut lähelle nollaa. Erilaisten valmistettujen tavaroiden (painotuotteiden ja huonekalujen) osuus viennistä aleni 1990-luvulta tasaisesti noin kuuteen prosenttiin vuonna 2005 ja on sittemmin elpynyt yhdeksään prosenttiin. Näiden osuus on sittemmin laskenut ja rinnalle ovat nousseet mm. mittaus-, tarkkailu- ja analyysikojeet, tehdasvalmisteiset rakennukset, ei-sähköiset lääkintäkojeet ja -laitteet sekä vaatteet ja jalkineet. (Kaitila & Kotilainen 2015, 48.)

Vuonna 2013 elintarvikkeiden vienti oli 64-prosenttisesti meijerituotteita, joihin vuoden 2014 Ukrainan kriisiin liittyvät venäläiset vastapakotteet

osuivat. Elintarvikkeiden osuus viennistä Venäjälle laski 14 prosentista vuonna 1996 noin 3 prosenttiin vuonna 2005 ja nousi sitten taas vajaaseen kahdeksaan prosenttiin vuonna 2013. (Kaitila & Kotilainen 2015, 48.) Kuviossa 3 on esitetty Suomen vienti Venäjälle tavararyhmittäin 2015 (1-3).

KUVIO 3. Suomen vienti Venäjälle tavararyhmittäin v.2015. Lähde: Tulli

Viime vuosina kasvanut poltto- ja voiteluaineiden vienti on koko ajan ollut raffinoituja kivennäisöljytuotteita. Kemiallisten aineiden osuus (erityisesti lääkkeiden ja eläinlääkkeiden vienti) Suomen viennistä Venäjälle kasvoi vuoteen 2010 asti, mutta se on sen jälkeen alentunut jonkin verran. (Kaitila & Kotilainen 2015, 48.)

3.2 Viennin esteet ja haasteet

Alentunut öljyn hinta on luonut merkittävän kysyntäsykäyksen öljyä tuoviin maihin viime vuoden aikana. Öljyn hinta on alentanut vientituloja,

heikentänyt ruplaa, kiihdyttänyt inflaatiota ja nostanut korkoja Venäjällä, mutta aikaisemmin öljyn hinnan nousu oli peittänyt talouden kilpailukyvyn puutteet. Investointien ja tuonnin määrät tulevat laskemaan. Venäjällä geopoliittiset jännitteet edelleen varjostavat kasvunäkymiä. Kasvun edellytyksiä ovat jo pitkään hidastaneet maan puutteelliset instituutiot, talousjärjestelmän kankeus ja tekemättömät investoinnit. Nykyaikana Venäjän talous on kääntynyt entistä enemmän sisäänpäin. (Valtiovarainministeriö 2015, 25-26.)

Suomen vienti vuonna 2014 supistui 0,4 % ja sen arvo oli v. 2014 keskimäärin jo seitsemän prosenttia pienempi kuin vuoden 2010 lopussa. Valtiovarainministeriön mukaan Suomen viennin supistumisen taustalla on useita seikkoja, joista merkittävimmät liittyvät teollisuuden rakennemuutokseen ja Suomen edelleen heikentyneeseen kustannuskilpailukykyyn. Viime vuonna lisääntyi kuljetusvälineiden vienti, mutta suuri osa siitä oli kertaluontoisia toimituksia. Öljyn hinta on aiheuttanut kysyntäsykäyksen maailmalle ja parantaa osaltaan Suomen vientiä. (Valtiovarainministeriö 2015, 38.)

”Venäjän talouskehitykseen liittyvät ongelmat taas alentavat viennin kasvua. Vuonna 2016 viennin kasvu yltää kolmeen prosenttiin ja v. 2017 viennin kasvu kiihtyy 3,5 prosenttiin maailmankaupan kasvun vetämänä. Suomen vientiosuuksien menetys jatkuu edelleen, sillä kehittyvien talouksien kasvuvauhdit ovat edelleen suurempia kuin Euroopassa. Kaupan painottuminen kehittyvien talouksien markkinoille huonontaa Suomen mahdollisuuksia pitää kiinni markkinaosuuksistaan.” (Valtiovarainministeriö 2015, 38.)

Vuonna 2004 korruptiolistauksessa Venäjä oli sijalla 90 yhdessä muun muassa Intian ja Tansanian kanssa. Kaikkiaan listalla oli 146 maata. Tänä päivänä on analoginen tilanne. Venäjän virkailijoiden ottamista lahjuksista liikkuu erilaisia arvioita, joista korkeimmat ovat kymmeniä miljardeja dollaria. Summat ovat niin suuria, ja korruptio niin laajaa, että siitä on tullut merkittävä este Venäjän taloudelliselle kehitykselle. Putin on asettanut

työryhmiä pohtimaan korruption vastaisia toimia, mutta niiden tulokset ovat olleet korkeintaan vaatimattomia. Korruption ongelmaa on pidetty erittäin pahana alueilla, joissa on paljon sananvaltaa. Venäjän alueet eivät ole voineet ylpeillä hyvällä hallinnolla ja toimivalla demokratiolla. Venäjällä sisäasiainministeriötä yleisesti pidetään kaikkein korruptoituneimpana. (Mäkinen 2005, 142-143.)

Venäläisillä ihmisillä on kyllä hieman erilainen käsitys lahjonnasta kuin pohjoismaalaisilla ja suomalaisilla. Venäjän kestitys on aina ollut ruhtinaallisempaa kuin muissa maissa. Venäjän merkkipäivät on pakko huomioida, ja silloin kaikki lahjat on suurempaa. Tämä on kulttuurin osa ja merkkipäivissä usein lahjat ovat suuria myös yksityispuolella. Moni suomalaisjohtaja on joutunut merkkipäivänään hämmästelemään hänelle tuotujen lahjojen arvokkuutta. Venäjän organisaatiossa ostojohtaja voi saada palkkion omalle tililleen ja se on melko tavallinen asia. Venäjällä virkamies voi tehdä tiuhoja tarkastuksia, löytää vikoja ja sulkee silmänsä saadakseen lahjuksia. Myös viranomaisen voi tarjota todellista konsultointia, jolla asiat saadaan kuntoon, laskuttaa siitä itse, ja lopulta hoitaa itse myös valvonnan. (Mäkinen 2005, 143-144.)

Usein Venäjällä korruption kanssa kulkee byrokratia. Byrokratiaan törmää matkoilla käynyt pääjohtaja, jota odottaa kasa valtakirjoja ja muita asiakirjoja allekirjoitettaviksi. Työsuojelusäädökset on rakennettu sellaisiksi, ettei moniosaamisen hyödyntäminen ole edes mahdollista. Venäjällä täytyy varata aikaa hallintoon 2–2,5 kertaa enemmän kuin Suomessa. Sen täytyy heti alussa ottaa huomioon, ja tämä koskee kaikkea hallintoa. Yhden maksun suorittaminen saattaa edelleen viedä puoli päivää. (Mäkinen 2005, 144-145.)

3.3 Nykytilanne ja Ukrainan kriisi

Syksyllä 2015 Suomen kansantalous on vaikeassa tilanteessa. Talous ja ulkomaankauppa ovat jo pidemmän aikaa supistuneet ja nopeaa käännettä merkittävästi parempaan talouskehitykseen ei ole odotettavissa. Viennin kasvu on jo pitkään jäänyt maailmankaupan kasvua hitaammaksi

ja siten markkinaosuuksia on jatkuvasti menetetty. Suomen vienti Venäjälle on supistumassa. Venäjän talouden kasvunäkymät ovat jo pidemmän aikaa olleet heikot ja Ukrainan kriisi on nopeuttanut talouden alamäkeä. Venäjän talous tulee seuraavien parin vuoden aikana supistumaan ja siten sillä on omalta osaltaan negatiivinen vaikutus Suomen vientiin Venäjälle. (Valtiovarainministeriö 2015, 13-15.)

Vuonna 2015 Venäjän taloustilanne on hankala. Jatkuessaan Ukrainan ja Lähi-Idän kriisi pitää epävarmuutta koholla ja saattaa kasvattaa pääomavirtoja Venäjältä, alentaa investointeja, edelleen heikentää ruplaa ja syventää Venäjän taantumaa. Geopoliittiset riskit saattavat heijastua luottamukseen ja hidastaa kasvua EU:ssa ja erityisesti Suomessa. (Valtiovarainministeriö 2015, 28.)

3.4 Tullaus

Tullaus on tullikäsitteily, joiden kuuluu tavaroiden kuljettamiseen rajan yli.

Nyt EU:n tullitoiminnan kehittämisen kuuluu alan lainsäädännön eli EU:n tullikoodeksin kokonaisuudistuksen ja siihen liittyvän eTulli - tietojärjestelmähankkeen. Tavoitteena on, että tulliympäristö voi toimia sähköisesti ja vain poikkeustilanteissa voi käyttää paperipohjaista menettelyä. Valmistuttuaan eTulli sisältää kaikkiin tullimenettelyihin liittyvät toiminnot. Tänä päivänä Suomessa on kaikki vienti-ilmoitukset annettava sähköisesti joko internetin kautta tai sanomamuotoisina ilmoituksina. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 16.)

3.4.1 Vientitullaus Suomesta

Suomessa vienti-ilmoitus on annettava kaikista ulkopuolelle vietävistä tavaroista. Sen antamisesta vastaa viejä, joka voi valtuuttaa asiamiehen (esim. huolintaliikkeen) antamaan vienti-ilmoituksen puolestaan. Vienti-ilmoituksen kautta voidaan asettaa tavaroita vientimenettelyyn. Kaikki vienti-ilmoitukset on annettava sähköisesti joko sanomamuotoisina tai netti-ilmoituksina. Eräs tärkein syy on se, että tavaroiden myynti EU:n

ulkopuolelle on arvonlisäverotonta. Viejä pystyy osoittamaan oman maansa verovironomaiselle arvonlisäverottoman myynnin perusteet tullilta saadun poistumisvahvistetun luovutus päätöksen avulla. Viejän arkistossa on säilyttävä poistumisvahvistetun luovutus päätöksen verotarkastusta varten. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 5-6.)

Joidenkin tavaroiden vienti on kokonaan kielletty (ase, ampumatarvikkeet, kaksikäyttötuotteet, kulttuuriesineet ja otsonia tuhoavat aineet) tai niiden vientiä on rajoitettu. Suomessa vientirajoituksia valvoo Tulli ja muut viranomaiset (sisäministeriö, ulkoministeriö ja Museovirasto). Tässä tapauksessa viejän on haettava vientilupa kyseistä rajoitusta hallinnoivalta viranomaiselta. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 6.)

Vientirajoitukset ilmoitetaan vienti-ilmoituksessa toimenpidekoodeilla tai negaatiikoodeja (jos tavariin ei kohdistu vientirajoituksia). Niitä voidaan tarkistaa EU-komission sivulta. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 6.)

Vienti-ilmoitukset annetaan sähköisesti Suomen tullin järjestelmiin. Viejä tekee ilmoituksia sanomapohjaisesti suoraan omasta tietojärjestelmästä tai Internet-palvelun kautta. Netti-ilmoittamista voidaan tehdä, jos tavaroiden lukumäärä on pieni tai ei päivittäinen. Sen voi tehdä tunnistautumattomana tai tunnistautuneena käyttäjänä. Tunnistautumaton käyttäjä saa järjestelmästä ilmoituskohtaisen viitenumeron. Sen tarvitsee esittää lähtöpaikan tullissa. Tunnistautunut käyttäjä voi tallentaa ilmoituksen keskeneräisenä ja valita vanhan ilmoituksen uuden pohjaksi. yritykset, joilla on Y-tunnus, kirjautuvat palveluun käyttämällä Verohallinnon maksutonta Katso-tunnistetta. Sanomapohjainen ilmoittaminen on mahdollista Tullin valtuuttaminen tietoliikenneoperaattoreiden kautta (EDI-lähettiläjä) tai suoran sanoma-asioinnin kautta (WS-lähettiläjä). (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 9-12.)

3.4.2 Tuontitullaus Venäjälle

Venäjän ulkomaankauppalailla No 164 8.12.2003 määritellään ulkomaankauppatoiminnan valtiollisen sääntelyn perusteet, Venäjän

Federaation ja sen subjektien valtioelinten oikeudet, velvollisuudet ja vastuu ulkomaankauppatoiminnasta. Ulkomaankauppapolitiikkaa toteutetaan ulkomaankauppatoiminnan tullitariffisäätelyjä sekä muulla kuin tariffeihin perustuvalla säätelyllä. Tuonnille Venäjälle ei aseta määrällisiä rajoituksia muutoin kuin poikkeustapauksissa. Tuonnin määrällisten rajoitusten käyttöönottoa koskevat Venäjän Federaation hallituksen asetukset hyväksytään ja julkaistaan virallisesti. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 22-28.)

Tuontia aloittavalla yrityksellä on velvollisuus rekisteröityä Venäjän valtion tilastokomiteaan (josta yritys saa OKPO-koodin) ja verottajalle (josta se saa INN-verorekisterinumeron). Samalla lailla, yrityksen on rekisteröidyttävä tullilla. Lisäksi, ilman kirjallista kauppasopimusta tuonti Venäjälle on mahdotonta. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 22-28.)

Tullin lisäksi Venäjälle tuotavista tavaroista kannetaan arvonlisäveroa. Arvonlisäkanta on 18%, mutta monista elintarvikkeista ja lapsille tarkoitetuista tuotteista arvonlisäveroa peritään 10%. Humanitaarisen apuun tarkoitetut tavarat, oppilaitosten materiaalit ja kirjat ovat vapautettuja arvonlisäverosta. Lisäksi tupakasta, alkoholituotteista, autoista ja bensiinistä Venäjä perii valmisteveroa. Sen suuruus määräytyy tullausarvoa vastaavalla absoluuttisella määrällä, kun tulli on ilmoitettu joko ruplina tai euroina/mittäyksikkö. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 22-29.)

3.4.3 Tullausasiakirjat

Kauppasopimus

Hyvä sopimus aina varmistaa liikesuhteiden toimivuuden. Sopimustoiminnan täytyy olla yrityksen laatujärjestelmän osana. Erityisesti vaatimus korostuu yrityksissä, jotka käyvät ulkomaankauppaa eri oikeuskulttuurissa toimivien sopimuskumppanien kanssa. Hyvällä sopimuskäytännöllä on mahdollista ohjata kutakin käsillä olevaa toimintakokonaisuutta alusta loppuun. Yritykset voivat järjestää keskinäiset

suhteensa haluamallaan tavalla, koska Venäjän siviililaissa on sopimusvapauden periaate. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 31-33.)

Venäläisille kauppakumppanille voidaan tarjota oman sopimusmallin ja sen avulla voidaan jouduttaa neuvottelujen etenemistä. Se auttaa tietysti myös yrityksen yhtenäisen sopimuskäytännön luomista. Venäjän siviililain pääsäännön mukaan yhtiöiden välillä vain kirjalliset sopimukset ovat päteviä. Venäjän-kaupassa hyvän sopimuksen tunnusmerkit ovat lähtökohtaisesti samat kuin missä hyvänsä ulkomaankauppaa koskevassa sopimuksessa. Yrityksen edustajan täytyy tietää, mikä on sopimuksen ala eli mitä sopimukseen sisältyy ja mitä ei. Toimittajan ja tilaajan suhteet on syytä määritellä selkeästi ja tyhjentävästi. Tärkeimmät sopimuskohdat ovat: kauppahinta, maksuehdot, toimitusaika ja toimitusehdot. Sopimukseen kuuluu aina riski sopimusrikkomuksista, siitä syystä on sovittava sopimusrikkomuksen seuraamuksista. Sopimuksissa on syytä rajata velvoite korvata välillisiä vahikoja. Riitojen ratkaisutavat on aina suositeltavaa kirjata omana osanaan sopimukseen. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 31-33.)

Kauppalasku ja proformalasku

Laskun aina tekee myyjä eli viejä. Lasku (proformalasku) tarvitsee kirjoittaa myyjän virallisella paperilla tieto- tai kirjoituskoneella. Käsinkirjoitettuja laskuja ei hyväksytä. Suomen tullit hyväksyy suomen kielen tai englannin kielen kauppalaskun. Venäjän tullilla kauppalaskun viralliset kielet ovat venäjä, englanti tai saksa. On aina varmintaa laatia venäjänkielinen lasku (suomi-venäjä tai englanti-venäjä), joka kelpaa molempien maiden tulliviranomaisille. Laskussa tai proformalaskussa, jonka pohjana on kauppasopimus, on oltava seuraavat tiedot: myyjän/viejän nimi ja osoite, ostajan/vastaanottajan nimi ja osoite, numero ja päiväys, toimituslauseke, toimitustapa ja maksuehdot, tavarankäytännön nimitys, tullitariffinimike, tavarakollinen merkit (numerot, lukumäärä ja laji), brutto- ja nettopainot, tavarankäytännön hintaehdot, määräämä ja alkuperäämä, rahdin ja vakuutuksen hinta, myyjän/viejän allekirjoitus ja leima. Proformalasku voi korvata kauppalaskun. Laskutus tapahtuu

erikseen varsinaisella kauppalaskulla, jos kyse on ei-kaupallisesta viennistä, tuotteen jalostuksesta tai korjauksesta, osa- tai jälkitoimituksesta. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 33-34.)

Pakkauslista

Kauppalaskun liitteenä on oltava pakkauslista. Sen tekee myyjä eli viejä. Pakkauslista toimitetaan tavarankuljetuksen mukana tullausta varten. Pakkauslistan tarkoitus on helpottaa määrätullissa venäläisen tullivirkailijan työtä tavarankuljetuksen fyysisessä tarkastuksessa. Se on pääsääntöisesti tehtävä venäjäksi. Pakkauslistassa on oltava seuraavat tiedot: myyjän nimi ja osoite, ostajan nimi ja osoite (huolitsijan nimi ja osoite), laskun numero ja päiväys, tavarankappalemäärä, netto- ja bruttopainot, tavaroiden tilavuus (pituus, korkeus, leveys). (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 34.)

Tulli-ilmoitus

Ilmoituksen antajan on oltava venäläinen ostajayritys, maahantuojaja tai huolitsija. Siitä syystä se annetaan venäjäksi venäjänkielisellä tullilomakkeella GTD (GTD - gruzovaja tamozhennaja deklaracija), joka on samanlainen kuin eurooppalainen SAD-lomake. Tulli-ilmoituksen voi antaa sähköisesti tai paperilla, joka on esitettävä Venäjän tulliviranomaisille tullilomakkeen yhteydessä yhdessä muiden tuontiasiakirjojen kanssa. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 34-35.)

Tullausarvoilmoitus

Venäjälle tuotavan tavarankuljetuksen arvo vahvistetaan tullausarvoilmoituksen avulla, jonka täyttää venäjäksi venäläinen maahantuojaja. Siihen on liitettävä seuraavat asiakirjat: tuojan viralliset asiakirjat, kauppasopimus ja siihen liittyvät asiakirjat, lasku ja maksukuitit (tai proforma-lasku), rahti- ja vakuutuspaperit, rahtilasku (virallisesti vahvistetut rahtilaskelmat), vientimaan tullausilmoitus, pakkauslistat ja tuontilupa (jos sen tarvitsee), alkuperätodistus, laatusertifikaatti ja vastavuussertifikaatti (vain pakollinen). (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 35.)

Alkuperätodistus

Myyjän on hankittava tavaralle alkuperätodistus, jolla on selvitettävä tavaran alkuperä. Jos alkuperätodistus puuttuu, niin tullilla on oikeus periä kaksinkertainen tullimaksu. Tullilla on oikeus vaatia siitä vahvistaakseen tavaran alkuperämaan, jos: maahantuoja haluaa käyttää hyväkseen tullietuutta, tavaralle on asetettu tuontirajoituksia jne. Alkuperätodistus on esitettävä tullille alkuperäisenä tai varmennettuna kopiona. Lisäksi sen on oltava virheetön. Alueellisista kauppakamareista saatavaa EU-alkuperätodistuslomakkeen (hakemus, alkuperäiskappale ja kopio) täyttää hakija ja sen vahvistaa kauppakamarin valtuuttama henkilö allekirjoituksellaan ja kauppakamarin leimalla. Tulli voi käännyttää toimitus rajalta takaisin, jos on epäilyjä alkuperätodistuksen aitouden suhteen. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 35-36.)

Ennakkoilmoitus

Ennakkoilmoitus annetaan tullille sähköisesti vähintään tuntia ennen maanteitse tuotavan tavaraerän saapumista tullialueelle. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 36).

Tuontipassi

Tuontipassi tehdään tuontitoimitusta varten ja sen avulla Venäjän valtio suorittaa valuuttavalvontaa. Tuontipassin tekee venäläisen tuojan pankin kanssa. Jos tuojalla ei ole tuontipassia, hän ei voi tuoda tavaroita Venäjälle. Venäjän tulli toimii valuuttakontrolliagenttina. Tuojan on käytettävä kaksi tuontipassin lomaketta. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 36.)

Rahtikirja

”Rahtikirjan täyttäminen on viejän velvollisuus. Kaikilla kuljetusmuodoilla on omat rahtikirjansa, joista useista on myös Suomesta saatavana venäjänkieliset versiot. Maantiekuljetuksissa käytetään pääsääntöllisesti kansainvälistä CMR-rahtikirjaa ja rautatiekuljetuksissa

Suomen ja Venäjän rautatieyhdyshäliikenne-rahikirjaa.” (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 36.)

Tavarakohtaisten vaatimusten mukaiset asiakirjat

Pääsääntöisesti nämä asiakirjat ovat tuotekohtaisia sertifikaatteja, lausuntoja tai lupia. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 37.)

4 SERTIFIOINNIN PALVELUT

4.1 Sertifiointi

Sertifiointi on tuotteen laadun vahvistusta vastaamaan Venäjän standardien vaatimuksia, jotka koskevat sekä Venäjällä valmistettuja, että Venäjän ulkopuolella valmistettuja tuotteita. Se on teknisen säätelyn menettely ja työväline. Venäjän päälait, jotka sisältävät sertifiointin pääsääntöjä ovat: Kuluttajansuojalaki (v.1992), Sertifiointilaki (v.1993): GOST R vastaavuussertifikaatti ja GOST R vastaavuusvakuutus ja Laki teknisestä säätelystä (v.2003): tekniset määräykset, niiden mukaiset vastaavuussertifikaatit (TR sertifikaatti) ja vastaavuusvakuutus (TR deklaraatio). (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 38.)

Tulliliitto solmittiin Venäjän, Kazakstanin ja Valko-Venäjän kesken 1. heinäkuuta 2010. Armenia liittyi mukaan 2015 ja Kirgistan toukokuussa 2015. Uuden tulliliiton synty vaikutti Venäjän, Valko-Venäjän ja Kazakstanin sertifiointin tarpeeseen ja menetelmiin. On oletettava, että tulliliitto laajenee vielä ainakin osaan IVY maita. Tulliliitto aiheutti suuria muutoksia sertifiointin järjestelmissä. Aikaiseimmin ja tällä hetkellä yhteiset Tekniset Määräykset ja niiden Vastaavuussertifikaatit ja Deklaraatiot ovat astunneet voimaan, korvanneet ja lakkauttaneet GOST R standardeja ja sertifikaatteja. Euraasian talousyhteisö (EvrAzES) on lokakuussa 2000 perustettu taloudellisen yhteistyön liittymä Euraasiassa. Talousyhteisöön kuuluvat nykyään Kazakstan, Kirgistan, Armenia, Valko-Venäjä ja Venäjä. Sen sisällä on viisumivapaus eli jäsenmaiden kansalaiset eivät tarvitse viisumia toisessa maassa liikkeessään. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 38-39.)

Venäjällä teknisen valvonnan alueen päävirastot ovat Teollisuuden ja kaupan ministeriö ja Teknisen säätelyn ja metrologian federatiivinen virasto, joiden nettiosoitteet ovat www.minpromtorg.gov.ru ja www.gost.ru. Virallisessa Yhtenäisessä Tulliliiton sertifiointilaitoksen ja testauslaboratorioiden rekisterissä on muutaman sertifiointilaitoksen lista, joilla on oikeus suorittaa Tulliliiton sertifiointia. Tulliliiton toimintaa

määrittelevät jäsenten kansainväliset sopimukset, tullikoodeksi ja yleinen tullitariffi, Korkeimman Euraasian talousunionin Neuvoston päätökset ja määräykset sekä Euraasian talouslautakunnan dokumentit. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 38-39.)

1.7.2010 astui voimaan ”Yhtenäinen lista sanitaaris-epidemiologisen valvonnan (tarkastuksen) alaisista tuotteista tullirajalla ja Tulliliiton tullialueilla”, joka sisältää kolme luetteloa tuotteista ja niiden tullikoodeista: osa 1 (on luettelo kaikista valvonnan alaisista tuotteista), osa 2 (on luettelo tuotteista, joille vaaditaan Valtion Rekisteröintitodistus), osa 3 (on luettelo tuotteista, joille ei tarvitse hankkia Valtion). Kansallisten Hygienialausuntojen myöntäminen oli lopetettu. Sanitaaris-epidemiologinen valvonta suoritetaan Tulliliiton rajalla. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 45.)

Tulliliitossa on olemassa todistus valtion rekisteröinnistä, joka on virallinen vahvistus, että tuote vastaa epidemiologisten ja yhteisten standardien mukaisia turvallisuusvaatimuksia Tulliliitossa (Venäjä, Valko-Venäjä, Kazakstan, Kirgisia ja Armenia). Sen voidaan hakea seuraaville tuoteryhmille: mineraalivesi ja virvoitusjuomat, alkoholi ja olut, lastenruoat ja ”urheilijoiden lisäravinteet”, orgaaniset tuotteet ja biologisesti aktiiviset lisäaineet, lasten vaatteet ja lasten astiat, kotitalouden kemialliset aineet, ruokalisä-aineet, kosmetiikka jne.. Valtion rekisteröinti edellyttää testaukset. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 45-47.)

Todistus valtion rekisteröinnistä on myöntävä tuotteen valmistajalle (jos hän valmistaa tuotteet tulliliiton alueella) tai ulkomaalaiselle yritykselle (tuotteen maahantuojalle), jos tuotteen valmistus tapahtuu tulliliiton rajojen ulkopuolella. Jos tuotteelle ei tarvitse hakea Valtion Rekisteröintitodistusta, on mahdollista saada Eksperttilausunto hygienian viranomaisilta joka on vapaaehtoinen dokumentti. Eksperttilausunto vahvistaa, että tuote on valmistettu yhtenäisten hygienianormien mukaan. Rospotrebnadzor myöntää eksperttilausunnon testauksien ja asiapapereiden perusteella. Sen voimassaoloaika ei ole määritelty. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 45-47.)

4.1.1 Tulliliiton sertifiointi

Tulliliitossa on tehty pakollisesti sertifioitavien tuotteiden luettelo.

Tuotteissa, jotka eivät ole tulliliiton ”pakollisesti sertifioitavat tuotteet” –

luettelossa, noudatetaan kansallisia sertifiointimääräyksiä. Tulliliiton

Tekniset Määräykset eli Reglamentit korvaavat ja lakkauttavat vaiheittain

kansalliset Tekniset Määräykset. Jokaisessa jäsenmaassa Tekniset

Määräykset korvaavat ja lakkauttavat vanhat kansalliset GOST standardit.

(Alho, Kekki & Peltonen 2012, 39-40.)

Tulliliiton päätavoite on tavaroiden vapaa liikkuminen koko sen alueella.

Yhteisön standardit ja vaatimukset yhtenäistetään eurooppalaisten

standardien ja normien kanssa. Tulliliitossa on otettu käyttöön yhteinen

lista tuotteista, joille vaaditaan pakollinen vastaavuussertifikaatti tai

vastaavuusvakuutus, yhtenäiset sertifikaatin ja deklaraation lomakkeet,

yhtenäinen sertifiointilaitoksien ja testauslaboratorioiden rekisteri. Tulliliiton

sertifikaatti tai deklaraatio on voimassa kaikissa viidessä maassa. (Alho,

Kekki & Peltonen 2012, 40-41.)

Kuviossa 4 on esitetty Tulliliiton sertifiointimerkki, jolla merkitään

sertifioidut tuotteet.

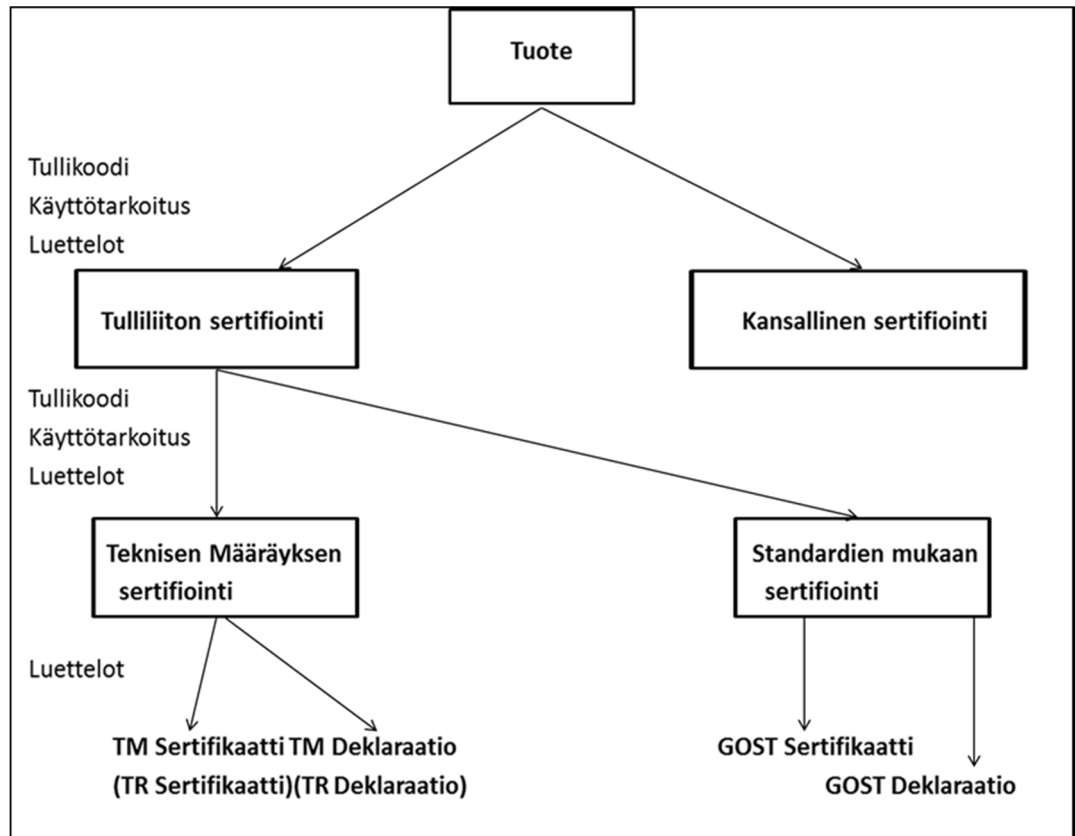
KUVIO 4. Tulliliiton sertifiointimerkki. Lähde: Markinvest Oy

7.4.2011 astui voimaan lista tuotteista, joille on haettava Tulliliiton sertifikaatti tai deklaratio. Kaikki tuotteet on lueteltu tullikoodien mukaan. Pakollisesti sertifioitavia ovat: koneet ja laitteet, pienjännitelaitteet, tekstiilit, jalkineet; kemialliset tuotteet; kalusteet; pakkaukset; rakennusmateriaalit; lasten tuotteet; pyöräajoneuvot; kosmetiikka jne.. Luettelossa ovat myös standardit ja normit, joihin vaatimukseen tuotteen pitää vastata. Kun tuotetta koskeva tekninen määräys astuu voimaan, tuote poistetaan yhtenäisluettelosta ja sertifioidaan teknisen määräyksen mukaisesti. Hyväksytyjä teknisiä määräyksiä ovat: pyroteknisten tuotteiden turvallisuudesta, henkilösuojavarusteiden turvallisuudesta, lelujen turvallisuudesta, polttoaineiden turvallisuudesta, kevyen teollisuuden turvallisuudesta, lapsille ja nuorille tarkoitettujen tuotteiden turvallisuudesta jne. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 41-43.)

Vuonna 2012 valmiina olivat seuraavien teknisten määräysten luonnokset: kemiallisten tuotteiden turvallisuudesta, ylipaineella toimivien laitteiden koneiden turvallisuudesta, kalan ja kalatuotteiden turvallisuudesta, lihan ja lihatuotteiden turvallisuudesta, maitotuotteet, alkoholituotteiden turvallisuudesta, synteettisten pesuaineiden ja kodin kemikaalien turvallisuudesta, rakennusmateriaalit ja rakennukset, maalien ja lakkojen turvallisuudesta, lannoitteiden vaatimuksista, rehujen ja rehulisäaineiden turvallisuudesta, tupakkatuotteet. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 43.)

Tällä hetkellä on olemassa yhtenäinen luettelo tuotteista, joiden tuonti tai vienti Euraasian Talousunionissa on kielletty tai rajoitettu, voimassa 1.1.2010 alkaen, Tulliliiton Lautakunnan päätös N132 27.11.2009. Kielletyt tuotteet ovat: ongelmajätteet, informaatiolähteet, Tukholman Sopimuksen mukaan kielletyt kasvinsuoja-aineet, asept, puu- ja paperimateriaalit jne. Rajoitettujen tuotteiden (ostonikerrosta heikentäviä aineita, ongelmajäte, villieläimet ja villikasvit, villilääkeraakakasvit, jalometallit ja –kivet, myrkyt ja lääkkeet jne.) tuonti edellyttää lisenssiointia, jota valtuutetut maiden virastot myöntävät. Lisenssi tai lupa on esitettävä Tullille ennen tullausta. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 44-45.)

Kuviossa 5 on esitetty tuotteiden sertifiointimenettelyt Tulliliitossa.

KUVIO 5. Tuotteiden sertifiointimenettelyt Tulliliitossa.
Lähde: Tullaus- ja sertifiointiopas 2012

4.1.2 Venäjän sertifiointi

Tulliliiton alueella asuu noin 165 miljoonaa asukasta, pääosa heistä, noin 140 miljoonaa ihmistä asuu Venäjällä, noin 15 miljoonaa Kazakstanissa, noin 10 miljoonaa Valko-Venäjällä, noin 14 600 Armeniassa ja 394 000 Kirgisiassa. Kaikkien maiden sertifiointilainsäädäntö ja sertifiointijärjestelmät ovat melkein samankaltaiset. Venäjällä on olemassa muutama sääntelevä ja valvova virasto, joilla on oma toiminta-alue. Ennen sertifiointia on aina tarkastettava onko sertifiointilaitoksella oikeus sertifioida tuote. Rosstandart myöntää sertifiointilaitokselle Akkreditointitodistuksen, jonka avulla sertifiointilaitos voi toimia. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 47-48.)

Teknisen sääntelyn ja Metrologian federatiivinen virasto (Rosstandart), jonka toiminta-alue on tekniset säädökset ja metrologia. Rosstandart, joka toimii Venäjän Federaation hallituksen määräyksen 17.6.2004 294

mukaan, myöntää mittalaitteiden valmistus- ja huoltolisenssit, hoitaa metrologian tarkastusta ja valvontaa. Viraston järjestelmässä myönnetään vastaavuussertifikaatti, vastaavuusdeklaraatio, mittalaitteiden tyyppihyväksyntäsertifikaatti, kieltokirje, räjähdyssuojausertifikaatti, ajoneuvotyyppin hyväksyntä. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 47-48.)

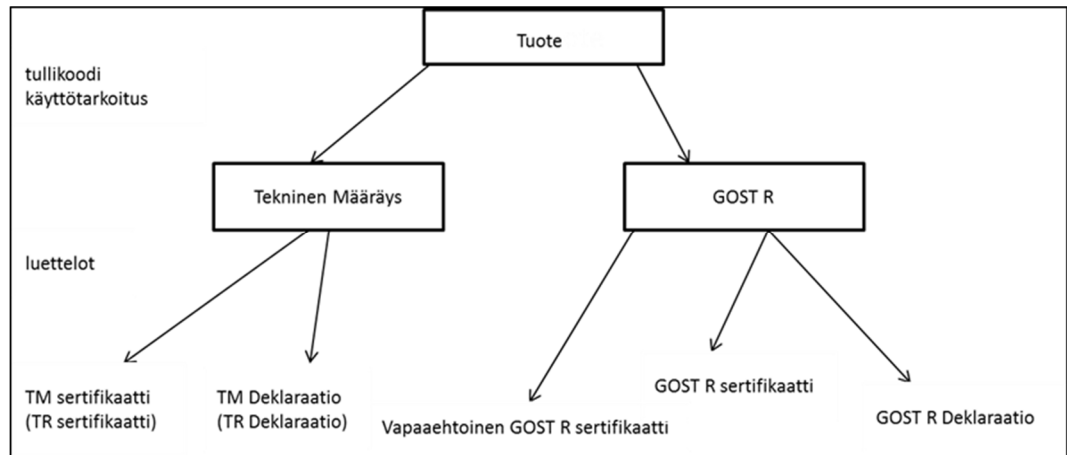
Venäjällä on olemassa kuluttajaoikeudensuojan sekä ihmisten hyvinvoinnin valvonnan federatiivinen virasto (Rosпотребнадзор), joka valvoo ja tarkastaa terveyst- ja epidemiologista hyvinvointia ja kuluttajansuojaa. Sen järjestelmässä myönnetään valtion rekisteröinnin todistus ja asiantuntijalausunto (ekspertin lausunto). (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 48.)

Ekologisen, teknologian ja ydinvalvonnan federatiivinen virasto (Rostehnadzor) järjestää ja suorittaa valtion ekologisia asiantuntijatarkastuksia liittovaltion tasolla. Rostehnadzor valvoo teollisuuden turvallisuutta, atomienergian käytön turvallisuutta, ympäristönsuojelua jne.. Sen järjestelmässä myönnetään käyttö lupaa, teollisuuden turvallisuuden ekspertinlausuntoa, käyttöönoton suunnitelmaa ja menetelmää. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 48.)

Eläinlääkintä- ja kasvinsuojelun valvonnan federatiivinen virasto (Rosselkhozнадзор) valvoo eläinten terveyttä, kasvinsuojeluaineita, turvallista torjunta-aineiden ja maatalouskemikaalien käsittelyä, maaperän hedelmällisyyden ylläpitoa, viljan, suurimoiden, rehun ja niiden ainesosien laatua ja turvallisuutta. Virastossa myönnetään kasviterveyden todistusta, karanteensertifikaattia ja viljan sertifikaattia. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 48-49.)

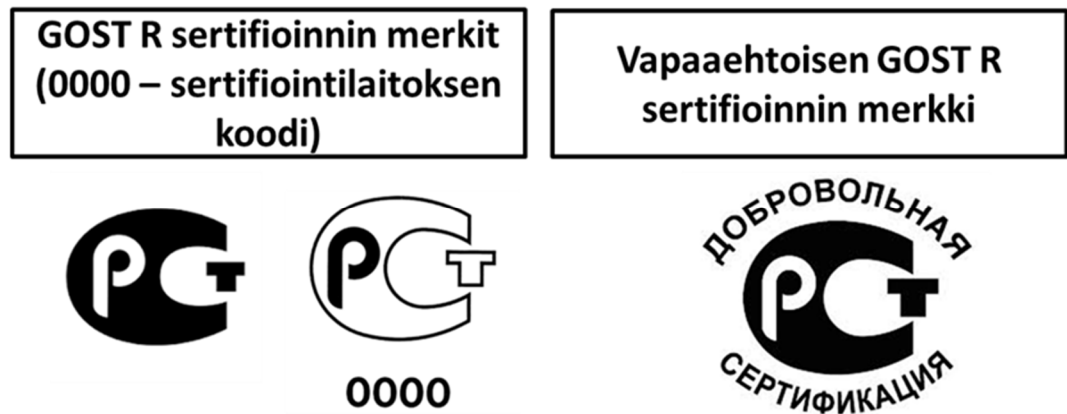
Venäjän hallituksen päätöksessä No 982 1.12.2009 on lueteltu pakollisesti sertifioitavat tuotteet, joille on haettava joko GOST R vastaavuussertifikaatti tai GOST R deklaraatio. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 49.)

Kuviossa 6 on esitetty sertifiointiprosessi Venäjällä.

KUVIO 6. Sertifiointiprosessi Venäjällä. Lähde: Tullaus- ja sertifiointiopus 2012

Kuvioissa 7 on esitetty GOST R-järjestelmän sertifiointimerkit, joilla merkitään sertifioidut tuotteet.

KUVIO 7. GOST R sertifiointimerkit. Lähde: OOO Novotest

Kuvioissa 8 on esitetty teknisen määräyksen sertifiointimerkit, joilla merkitään sertifioidut tuotteet.

KUVIO 8. Teknisen määräyksen sertifiointin merkki. Lähde: OOO Novotest

4.2 Sertifiointin lainsäädäntö

Tänä päivänä Venäjällä on olemassa Federaation laki tuotteiden ja palvelujen sertifiointista, lain tunnus on No 5151-1/10.6.1993. Lain mukaan sertifiointi voi olla joko pakollinen tai vapaaehtoinen ja sen tarkoitus on markkinoiden yhtenäistäminen Venäjän federaation alueella sekä Venäjän osallistuminen kansainväliseen kauppaan. Pakollisen sertifiointin tiedot kuuluvat liittovaltion lakiin "Tekninen asetus" № 184, hyväksytty 27.12.02. (ROSTEST 2015.)

Luettelo pakollisen sertifiointin tuotteista ja palveluista sisältyy Venäjän Hallituksen Laki № 982 1.12.2009 "Pakolliseen sertifiointiin joutuvien tuotteiden yhteisen luettelon ja yhdenmukaisuusjulistamiseen joutuvien tuotteiden yhteisen luettelon myöntymyksestä" (muutokset tulivat luetteloon 2010, 2011 ja viimeiset 18.6.2012). Se asentaa tuotteiden luettelot, joiden varten on pakko saada GOST R pakollinen yhdenmukaisuustodistus tai yhdenmukaisuusjulistus (esim. teollisuuden koneita ja laitteita; kodinkoneita ja sähkölaitteita; lääketieteellisiä tarvikkeita ja välineitä jne.).(ROSTEST 2015.)

Valtioneuvoston asetuksen No 602 19.06.12 mukaan on hyväksytty säännöt akkreditointia laitoksista ja laboratorioista, jotka suorittavat testejä. Oikeudellinen asiakirja, joka asettaa säännöt tuotteiden hyväksymisestä –

hallitsevan valtion Standard (myöhemmin – Rosstandart) № 15 21.9.94.
(ROSTEST 2015.)

4.3 Sertifiointiasiakirjat

Vuonna 2015 Tulliliiton sertifiointi on ylin taso. Tulliliitossa on yli 60 pakollisesti sertifioitavaa tuoteryhmää. Näistä 1/3 vaaditaan pakollinen Vastaavuussertifikaatti ja 2/3 Vastaavuusvakuutus (deklaraatio). Jos yrityksen tuotteet kuuluvat Tulliliiton Teknisten Reklamenttien alaisiin tuotteisiin, silloin voimassa olevat GOST R sekä Venäjän TR sertifikaattien voimassaolo päättyi 03/2015. Jos ne eivät kuulu Tulliliiton asetukseen, silloin sertifikaatit ovat voimassa niiden voimassaolon päättymispäivän saakka. (Markinvest Oy 2015.)

Venäjällä on kaksi erilaista GOST R -vastaavuussertifikaattia: pakollinen ja vapaaehtoinen. Yrityksen pitää hankkia pakollinen sertifikaatti, jos sen tuote on luokiteltu sertifioitavaksi Venäjällä. (SonnSe Oy 2014.)

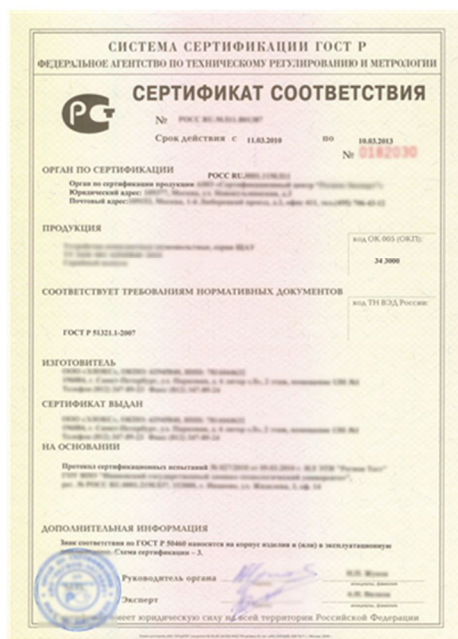
Tuotteiden vastaavuussertifikaatti voi olla toimituskohtainen tai tuotekohtainen. Toimituskohtainen sertifikaatti tehdään tuotteiden erälle, jossa mainitaan eräko, sopimuksen ja laskun tiedot.

Sarjatuotesertifikaatti tehdään valmistajalle ja senvoimassaoloaika voi olla 1-3 vuotta. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 50-51.)

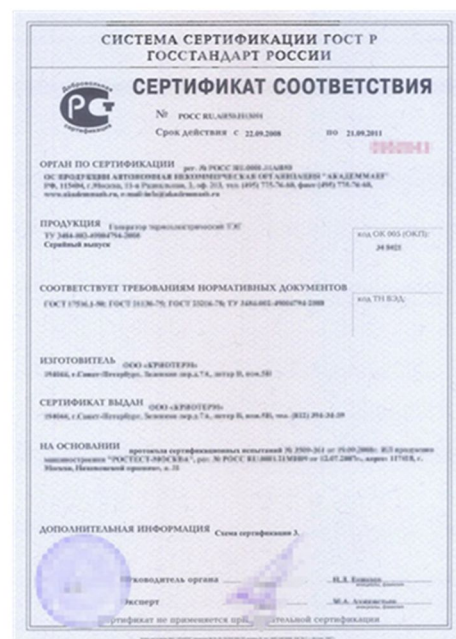
GOST R -järjestelmässä on olemassa sertifiointityyppi, jota sovelletaan tuotteisiin ja palveluihin, jotka eivät kuulu pakolliseen sertifiointiin. Tämä sertifiointi on vapaaehtoinen (RusExportTest 2012). Vapaaehtoinen GOST R –sertifikaatti onkin pakollinen (esim. tuotteelle vaaditaan käyttöluupa). Vapaaehtoisessa sertifikaatissa on samat tiedot, kuin pakollisessa vastaavuussertifikaatissa (numero ja voimassaoloaika, sertifiointilaitos, tuotteiden nimet ja merkit, tullikoodi jne.). (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 53.)

Kuviossa 9 on esitetty GOST R vastaavuussertifikaatin vaihtoehdot.

Pakollinen
vastaavuussertifikaatti

Vapaaehtoinen vastaavuus-
sertifikaatti

KUVIO 9. GOST R -vastaavuussertifikatin vaihtoehdot. Lähde: RosEuTest

Vastaavuusdeklaraatio on asiakirja, jolla valmistaja todistaa, että tuotteiden laatu ja turvallisuus vastaavat GOST R -standardi. Tämä asiakirja on pakollinen tietyille tavaryhmillä ja sen voimassaoloaika on 1-3 vuotta. Vastaavuusdeklaraatio, joka voi olla toimituskohtainen tai tuotekohtainen myönnetään Venäjän liittovaltion alueella oikeushenkilön tai yksityisyrittäjän muodossa rekisteröidylle kotimaiselle valmistajalle tai tuottajalle. Vastaavuusvakuutuksessa olevat tiedot: vastaavuusvakuutuksen haltija, tuotteet ja valmistaja, tullikoodi ja OKP-koodi jne. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 52.)

Kuviossa 10 on esitetty GOST R -vastaavuusvakuutuksen malli.

**Deklaraatio
(Vastaavuusvakuutus)**

KUVIO 10. GOST R -vastaavuusvakuutuksen malli. Lähde: RosEuTest

Tulliliiton (Venäjä, Kazakstan, Valko-Venäjä, Kirgisia ja Armenia) vastaavuussertifikaatin voimassaoloaika on enintään viisi vuotta, mutta jokaisessa teknisessä määräyksessä on määritelty oma voimassaoloaika. TM (TR) vastaavuussertifikaatti on pakollinen ja sitä vaatii kolmasosa tuotteista. Vastaavuussertifikaatti todistaa, että tuote vastaa Tulliliiton standardiin ja vaatimuksiin. Haltijana voi olla ulkomaalainen valmistaja, sertifikaatin voi myöntää sertifiointilaitos, joka on listattu Tulliliiton yhtenäisessä sertifiointilaitosten rekisterissä ja se toimii vähintään yhdessä Tulliliiton jäsenmaassa. Sertifikaatin pääkieli on venäjä, jos sertifikaatti on myönnetty toisen maan sertifiointilaitoksessa, niin silloin sertifikaatin kääntöpuolella on samat tiedot, kuin kansallisella kielellä. (Markinvest Oy 2015.)

Noin kahdelle kolmasosalle tuotteista vaaditaan pakollinen sertifiointi deklaraation muodossa. Vastaavuusvakuutus todistaa, että tuote vastaa Tulliliiton standardeja ja vaatimuksia. Sen hakijana voi olla vain Tulliliiton jäsenmaiden alueella rekisteröity yritys (ulkomaalaisen valmistajan edustaja), jonka tekemä deklaraatio on vahvistettava siinä sertifiointilaitoksessa, joka on listattu Tulliliiton yhtenäisessä

sertifiointilaitosten rekisterissä. (Markinvest Oy 2015.) Kuviossa 11 on esitetty Tulliliiton vastaavuussertifikaatti ja vastavuusvakuutus.

KUVIO 11. Tulliliiton vastaavuussertifikaatti ja vastavuusvakuutus. Lähde: RosEuTest

Tulliliitossa on olemassa todistus valtion rekisteröinnistä, joka on virallinen vahvistus, että tuote vastaa epidemiologisten ja yhteisten standardien mukaisia turvallisuusvaatimuksia Tulliliitossa (Venäjä, Valko-Venäjä, Kazakstan, Kirgisia ja Armenia). Sen voidaan hakea seuraaville tuoteryhmille: mineraalivesi ja virvoitusjuomat, alkoholi ja olut, lastenruoka ja ”urheilijoiden lisäravinteet”, orgaaniset tuotteet ja biologisesti aktiiviset lisäaineet, lasten vaatteet ja lasten astiat, kotitalouden kemialliset aineet, ruokalisä-aineet, kosmetiikka jne.. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 45-47.)

Valtion rekisteröinti edellyttää testausta. Todistus valtion rekisteröinnistä on myöntävä tuotteen valmistajalle (jos hän valmistaa tuotteet tulliliiton aluella) tai ulkomaalaiselle yritykselle (tuotteen maahantuojuolle), jos tuotteen valmistus tapahtuu tulliliiton rajojen ulkopuolella. (Alho, Kekki & Peltonen 2012, 45-47.) Kuviossa 12 on esitetty Rostehnadzorin lisenssi tai sertifikaatti.

KUVIO 12. Rostehnadzorin sertifikaatti. Lähde: RosEuTest

Muut sertifiointiasiakirjat ovat: paloturvsertifikaatti ja vapautuskirje (se todistaa viranomaisille, että Venäjälle tuotu ei ole pakollisen GOST R vastaavuussertifioinnin alainen). (RusExportTest 2012)

5 CASE: SUOMALAISTEN YRITYSTEN VIENNIN TARPEET VENÄJÄLLE

5.1 Markinvest Oy:n palvelut

Tämän mikroyrityksen toimistot sijaitsevat Karjalankadulla 35A Lahdessa ja Pietarissa. Lahden toimistossa työskentelee johtaja ja analyttinen asiantuntija. Oy:n liikevaihto (03/2014) oli 114 000 euroa. Kaikki taloudelliset tehtävät Oy:lle on tehnyt Lahden tilitoimisto.

Markkinatutkimuksen suunnittelu, valvonta, asiakasyhteydenpito ja raportointi Markinvest Oy tekee Suomessa, Lahdessa.

Markkinatutkimuksen tiedon hankinta, haastattelut ja yhteydet esim. Venäjällä asiantuntijat tekevät Pietarista käsin Markinvest Oy:n Venäjällä olevan henkilökunnan toimesta. (Markinvest Oy 2015.)

Vuonna 2015 kotimarkkinat supistuvat liiketoiminnan kansainvälistymisen takia. Siitä syystä pk-yritys voi etsiä kasvupotentiaalia välillisestä viennistä, konsulttitoimiston Markinvest Oy:n kanssa, joka on kokenut Venäjän kaupassa vuodesta 1985. Yritys edistää kansainvälistymistä ja kasvua, auttaa suomalaisia ja venäläisiä yrityksiä päästä tavoitteeseen Venäjällä, Valko-Venäjällä, Kazakstanissa, Suomessa ja muissa maissa. Lisäksi Markinvest Oy antaa ajankohtaista tietoa Venäjästä ja muista maista, tekee asiakkaiden kanssa etenevän kansainvälistymisen tai viennin suunnitelman ja osallistuu sen toteuttamiseen. Konsulttitoimiston palveluita vientiyritykselle ovat: kilpailuyliavoiman kehittäminen, markkinointi ja myynti. (Markinvest Oy 2015.)

Viennin kehittämissuunnitelmassa Markinvest käy läpi:

- Kansainvälistymissuunnitelma, vienti-idean, vientivalmiuden analyysi, yrityksen Itäkunto - vientikunto,
- Markkinatutkimuksen suunnittelu ja toteutus markkinatutkimus, johtopäätökset,

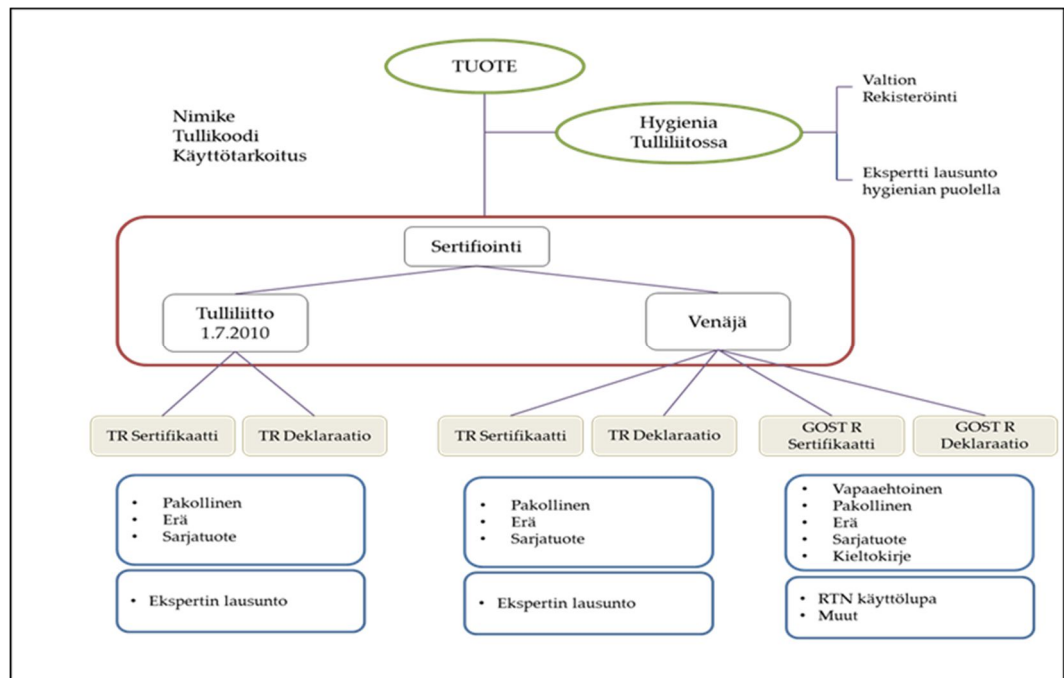
- Markkinoille menon suunnittelu, vientiliikeidean luonnostelu, myyntikanavat,
- Asiakkaiden mielipiteitä markkinatutkimuksesta,
- Vientiliikeidean täsmennys, tuotteet, myyntikanavat, asiakkaat, vaikuttaminen, vientikonsepti,
- Päivittäinen toiminta, hankitaan kokemusta pienillä kaupoilla,
- Etabloituminen kohdealueelle, menestyskonsepti.(Markinvest Oy 2015.)

Venäjällä ja Kazakstanissa internet on tehokas, joustava, nopea ja edullinen. Verkkokauppa on helppo startti aloittaa kansainvälistyminen ja vienti Venäjälle, sen takia Markinvest Oy auttaa verkkokaupan alkuun ja kasvuun.(Markinvest Oy 2015.)

Konsulttitoimisto Markinvest Oy sertifiointipalvelut on toiminut Venäjän sertifiointin parissa 1993 lähtien kouluttamalla, konsultoimalla ja sertifioidulla suomalaisia yrityksiä ja tuotteita. Sertifiointipalveluihin kuuluvat sertifikaattien ja deklaratioiden teko Tulliliittoon, Venäjälle, Kazakstaniin, Valko-Venäjälle ja Ukrainaan. Markinvest Oy:n verkostoon kuuluvat sertifiointiasiantuntijat tekevät testauksia, tarkastuksia ja myöntävät sertifikaatteja eri maita varten. Konsulttitoimisto etsii asiakkaalle sertifiointin optimiratkaisun, selvittää mitä sertifikaatteja ja lausuntoja tuote tai työ tarvitsee, minkä mukaan sertifiointi on tehtävä ja mitä standardeja sertifiointissa on noudatettava ja tekee sertifiointin. Tänä päivänä Markinvest Oy tekee Tulliliittoon ja Venäjälle sertifiointityötä kansainvälisesti suomalaisille, ruotsalaisille ja englantilaisille yrityksille niiden vientiä, myyntiä ja käyttöönottoa varten. (Markinvest Oy 2015.)

Tulliliitossa on tehty pakollisesti sertifioitavien tuotteiden luettelo ja sertifiointioikeus on myönnetty muutamille sertifiointilaitoksille jäsenmaissa (Venäjä, Kazakstan, Valko-Venäjä). Tuotteissa, jotka eivät ole tulliliiton "pakollisesti sertifioitavat tuotteet" luettelossa noudatetaan kansallisia sertifiointimääräyksiä. Sertifiointi vastaa teknisestä valvonnasta. (Markinvest Oy 2015.)

Kuviossa 13 on esitetty teknisen ja hygienian sertifiointi.

KUVIO 13. Teknisen ja hygienian sertifiointi. Lähde: Markinvest Oy

5.2 Suomalaisen yritysten viennin tarpeet Venäjälle

5.2.1 Tutkimuksen kuvaus

Pääasialliset syyt kvalitatiivisen tutkimuksen tekemiseen ja menetelmän käyttöön ovat tutkimusprojektin päämäärä ja tausta sekä tutkijan aikaisempi kokemus. (Räsänen 2014.)

Tieteellisen tutkimuksen menetelmäsuuntausta, jossa pyritään ymmärtämään tutkittavan kohteen laatua, ominaisuuksia ja merkityksiä kokonaisvaltaisesti, kutsutaan kvalitatiiviseksi eli laadulliseksi tutkimukseksi, jonka voidaan tehdä useilla erilaisilla menetelmillä, esimerkiksi kvalitatiivisen sähköpostikyselyn kautta. (Jyväskylän yliopisto 2014.)

Työharjoittelun aikana vuonna 2015 työtehtäviäni olivat asiakastietokantojen suunnittelu, päivitys ja laatiminen (etsin suomalaisista teollisuuksista niitä, jotka tuottavat koneet, laitteet jne. ja tein niistä

rekisteriä, joissa on nimitykset, osoitteet, toimialat ja yhteystiedot). Etsin myös Suomen vientiyrityksiä (Venäjälle ja Kazakstaniin) ja tein niistä rekisteriä, joissa on nimitykset, osoitteet, toimialat ja yhteystiedot. Nämä rekisterit ovat: Helsingin rekisteri, Tampereen rekisteri, Vaasan rekisteri, Seinäjoen rekisteri, Hämeenlinnan rekisteri, Riihimäen rekisteri, Forssan rekisteri, Hyvinkään rekisteri ja Mäntsälän rekisteri. Jokaiselle yritykselle lähetettiin kysely kansainvälisen toiminnan aloittamisesta. Kaikki yritysten tiedot oli kerätty internetin kautta kauppakamarien nettisivuilta.

5.2.2 Tutkimuksen tulokset alueittain

Tampereen kauppakamariin kuuluu yli 1 700 yritystä. Näistä yrityksistä Tampereen kaupungin yritysten määrä on noin 230 eli 13,5%, jotka valmistavat koneita, laitteita, lääkkeitä, elintarvikkeita, kemikaalia, polttoaineita jne.. Niistä ulkomaisten valmistavien yritysten osuus (ulkomainen pääoma) on vain 7% (16 kpl.). Kaikille yrityksille lähetettiin kysely kansainvälisen toiminnan aloittamisesta. 23 yrityksistä (10%) tuli vastaus, että ne eivät halua osallistua kansainväliseen toimintaan ja eivät halua harjoittaa Venäjän-vientiä.

Pohjanmaan kauppakamariin kuuluu yli 1093 yritystä, niistä noin 350 sijaitsevat Vaasan kaupungissa. Etsin tietoja potentiaalisista vientiyrityksistä kauppakamariin nettisivuilta. Näistä yrityksistä on noin 200 eli 57,1%, jotka valmistavat koneita, laitteita, lääkkeitä, elintarvikkeita, kemikaalia, polttoaineita jne.. Niistä ulkomaisten valmistavien yritysten osuus (ulkomainen pääoma) on 37% (74 kpl.) eli tosi suuri määrä. 20 yritystä (10%) vastasi kyselyyn, että ne eivät halua osallistua kansainväliseen toimintaan ja eivät halua harjoittaa Venäjän-vientiä tällä hetkellä. Joskus joku toimitusjohtaja soitti puhelimella Markinvet Oy:n johtajalle ja selitti, että yritys ei halua harjoittaa vientiä Venäjälle EU:n pakotteiden ja Venäjän vastapakotteiden takia.

Seinäjoen kauppakamariin (Etelä-Pohjanmaan kauppakamari) kuuluu yli 600 yritystä. Etsin tietoja potentiaalisista vientiyrityksistä kauppakamariin nettisivuilta. Näistä yrityksistä on noin 270 eli 45%, jotka valmistavat

koneita, laitteita, lääkkeitä, elintarvikkeita, kemikaalia, polttoaineita jne. ja sijaitsevat Seinäjoen kaupungissa. Niistä ulkomaisten valmistavien yritysten osuus (joilla on ulkomainen pääoma) on 7,4% (20 kpl.). 55 yritystä (20,4%) vastasi kyselyyn, että ne eivät halua osallistua kansainväliseen toimintaan ja eivät halua harjoittaa Venäjän-vientiä tänä päivänä.

Hämeen kauppakamariin kuuluu yli 945 yritystä, niistä noin 252 sijaitsevat Hämeenlinnan kaupungissa. Etsin tietoja potentiaalisista vientiyrityksistä kauppakamariin nettisivuilta. Näistä yrityksistä on noin 28 eli 11,1%, jotka valmistavat koneita, laitteita, lääkkeitä, elintarvikkeita, kemikaalia, polttoaineita jne.. Niistä ulkomaisten valmistavien yritysten osuus (joilla on ulkomainen pääoma) on 10,7% (3 kpl.) eli tosi pieni määrä. 4 yritystä (14,3%) vastasi kyselyyn, että ne eivät halua osallistua kansainväliseen toimintaan ja eivät halua harjoittaa Venäjän-vientiä.

Riihimäen-Hyvinkään kauppakamariin kuuluu lähes 450 yritystä. Löysin tietoja potentiaalisista vientiyrityksistä kauppakamariin nettisivuilta. Näistä yrityksistä on noin 74 eli 16,4%, jotka valmistavat koneita, laitteita, lääkkeitä, elintarvikkeita, kemikaalia, polttoaineita jne. ja ovat Riihimäen kaupungissa. Niistä ulkomaisten valmistavien yritysten osuus (joilla on ulkomainen pääoma) on vain 9,5% (7 kpl.). 8 yritystä (10,8%) vastasi kyselyyn, että ne eivät halua osallistua kansainväliseen toimintaan. Lisäksi Riihimäen-Hyvinkään kauppakamarin yrityksistä Hyvinkään kaupungin yritysten määrä on noin 68 eli 15,1%, jotka valmistavat koneita, laitteita, lääkkeitä, elintarvikkeita, kemikaalia, polttoaineita jne.. Niistä ulkomaisten valmistavien yritysten osuus (joilla on ulkomainen pääoma) on 4,4% (3 kpl.) eli tosi pieni määrä. 15 yritystä (22,1%) vastasi kyselyyn, että ne eivät halua osallistua kansainväliseen toimintaan ja eivät halua harjoittaa Venäjän-vientiä tällä hetkellä.

Forssan Seudun Kehittämiskeskukseen kuuluu yli 2400 yritystä, niistä noin 1200 sijaitsevat Forssan kaupungissa. Etsin tietoja potentiaalisista vientiyrityksistä Kehittämiskeskuksen nettisivuilta. Näistä yrityksistä on noin 69 eli 5,8%, jotka valmistavat koneita, laitteita, lääkkeitä,

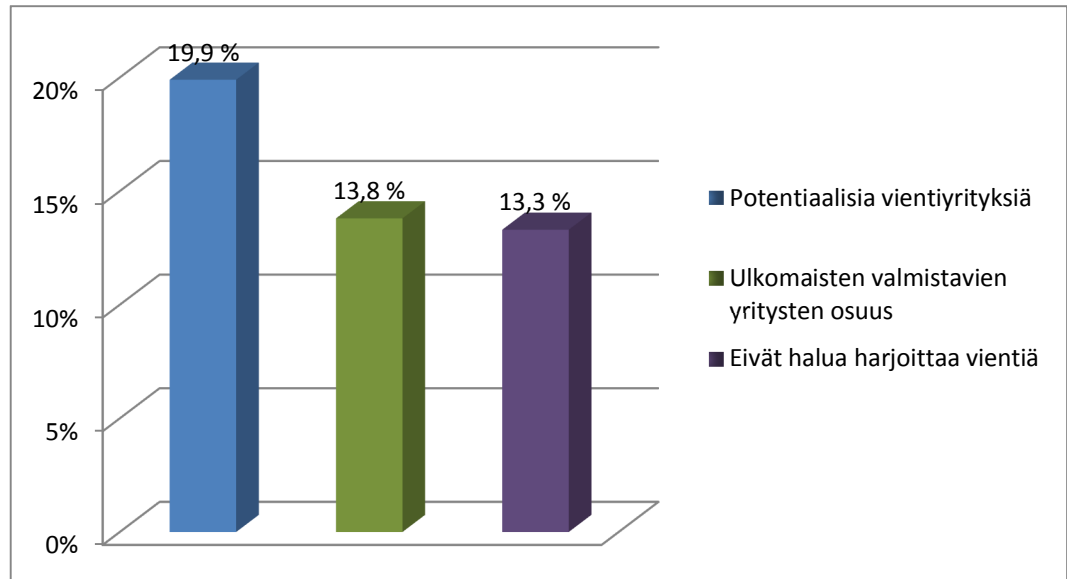
elintarvikkeita, kemikaalia, polttoaineita jne.. Niistä ulkomaisten valmistavien yritysten osuus (joilla on ulkomainen pääoma) on 7,2% (5 kpl.). 12 yritystä (17,4%) vastasi kyselyyn, että ne eivät halua osallistua kansainväliseen toimintaan ja eivät halua harjoittaa Venäjän-vientiä.

Mäntsälän Yrityskehitys Oy:n rekisteriin kuuluu yli 1539 yritystä ja niistä noin 880 sijaitsevat Mäntsälän kaupungissa. Löysin tietoja potentiaalisista vientiyrityksistä Yrityskehitys Oy:n nettisivuilta. Näistä yrityksistä on noin 44 eli 5%, jotka valmistavat koneita, laitteita, lääkkeitä, elintarvikkeita, kemikaalia, polttoaineita jne.. Niistä ulkomaisten valmistavien yritysten osuus (joilla on ulkomainen pääoma) on vain 6,8% (3 kpl.). 7 yritystä (15,9%) vastasi kyselyyn, että ne eivät halua osallistua kansainväliseen toimintaan ja eivät halua harjoittaa Venäjän-vientiä tänä päivänä.

Helsingin Seudun kauppakamariin kuuluu noin 1700 yritystä. Löysin tietoja potentiaalisista vientiyrityksistä kauppakamariin nettisivuilta. Näistä yrityksistä on noin 433 eli 25,5%, jotka valmistavat koneita, laitteita, lääkkeitä, elintarvikkeita, kemikaalia, polttoaineita jne. ja sijaitsevat Helsingin kaupungissa. Niistä ulkomaisten valmistavien yritysten osuus (joilla on ulkomainen pääoma) on 15% (65 kpl.) eli tosi iso määrä. 44 yritystä (10,2%) vastasi kyselyyn, että ne eivät halua harjoittaa Venäjän-vientiä.

5.2.3 Tutkimuksen johtopäätökset

Kaikkien näiden kaupunkien yritysten yhteenlaskettu määrä on 7132 kappaletta. Näistä yrityksistä on noin 1416 eli 19,9% on potentiaalisia vientiyrityksiä. Niistä ulkomaisten valmistavien yritysten osuus (joilla on ulkomainen pääoma) on noin 13,8% (196 kpl.). 188 yrityksestä (13,3%) tuli vastaus, että ne eivät halua harjoittaa Venäjän-vientiä. Kuviossa 14 on esitetty yritysten viennin tarpeet Venäjälle (%).

KUVIO 14 Yritysten viennin tarpeet Venäjälle (%).

Markinvest Oy:n asiakkaiden määrä (suomalaisia vientiyrityksiä) tällä hetkellä on noin 250. Tausta on sellainen, että Neuvostoliiton viennissä Lahden yritykset olivat hyvin edustettuna, Isku, Asko, Raute, Makron jne. Sen hajottua heille tuli tilaisuus ja asiakkaat olivat ns. vanhoja NL viejiä juuri tältä alueelta ts. he auttaneet Päijät-Hämeestä lähes jokaisen yrityksen Venäjälle samoin Helsingistä, Hämeenlinnasta, Tampereelta, Riihimäeltä ja Forssasta. Tässä oli mukana TE keskus ja alueen kehitysyhtiöt. Sen jälkeen asiakaskunta muodostui Mikkeli- Savonlinna alueelta ja Seinäjoki- Vaasa alueelta. Tämän jälkeen Jyväskylästä ja Helsingin alueelta. Nyt asiakkaat ovat ympäri Suomea. Muutama esimerkki Markinvest Oy:n asiakkaista:

- Hollolan Heatmasters Oy, valmistaa hitsauksessa käytettäviä lämpökäsittelylaitteita.
- Ramtec Oy, Lahti. Valmistaa mm. kaivinkoneissa käytettäviä kouria joilla rikotaan rakennuksia.
- Villähteen Anstar Oy. Yritys valmistaa erilaisia kiinnityselementtejä rakennuselementtitehtaille ja teräsrakenteisten rakennusten runkojen osia.
- Karlux Oy, Lahti. Yritys valmistaa puisto ja pihavalvoja ulkokäyttöön.

- Ficote Oy, Vihtavuori. Yritys valmistaa erikoisajoneuvoja mm. Euroopan markkinoille.
- BusinessOulu Oy, Oulu. Oulun seudun kehitysyhtiö.
- Cursor Oy kehitysyhtiö, Kotka.

6 YHTEENVETO

Tutkimuksen tavoitteena oli käsitellä suomalaisten yritysten viennin tarpeita Venäjälle vuonna 2015. Työssäni kerroin vientiprosessista Suomesta Venäjälle alusta loppuun. Halutaan auttaa suomalaisia potentiaalisia vientiyrityksiä päästä tavoitteeseen pääasiallisesti Venäjällä, ja Tulliliitossa.

Venäjä on ollut eräs suurimmista Suomen kauppakumppanista, mutta Suomen vienti Venäjälle vähentyi jo vuodesta 2013 EU:n pakotteiden ja Venäjän vastapakotteiden takia. Vuonna 2015 vienti Venäjälle on pudonnut edelleen. Meidän tarvitsee uudistaa tätä tilannetta, koska Suomen vienti muodostaa merkittävän osan bruttokansantuotteesta. Lisäksi, Venäjällä suomalaiset yritykset ja brandit ovat tunnettuja korkeasta laadusta.

Tutkimuksen yhteenvetoksi voidaan todeta, että vuonna 2015 potentiaalisten vientiyritysten määrä Suomessa on noin 19,9%. Niistä ulkomaisten valmistavien yritysten osuus (joilla on ulkomainen pääoma) on keskimäärin 13,8%. Yritysten määrä, jotka eivät halua harjoittaa Venäjän-vientiä on noin 13,8%. Alueittain voidaan todeta, että:

- Tampereen kaupungissa potentiaalisten vientiyritysten määrä on noin 14%. Niistä ulkomaisten valmistavien yritysten osuus on noin 7%. Yritysten määrä, jotka eivät halua harjoittaa Venäjän-vientiä on noin 10%.
- Vaasan kaupungissa potentiaalisten vientiyritysten määrä on noin 57%. Niistä ulkomaisten valmistavien yritysten osuus on noin 37%. Yritysten määrä, jotka eivät halua harjoittaa Venäjän-vientiä on noin 10%.
- Seinäjoen kaupungissa potentiaalisten vientiyritysten määrä on noin 45%. Niistä ulkomaisten valmistavien yritysten osuus on noin 7%. Yritysten määrä, jotka eivät halua harjoittaa Venäjän-vientiä on noin 20%.

- Hämeenlinnan kaupungissa potentiaalisten vientiyriytysten määrä on noin 11%. Niistä ulkomaisten valmistavien yritysten osuus on noin 11%. Yritysten määrä, jotka eivät halua harjoittaa Venäjän-vientiä on noin 14%.
- Riihimäen kaupungissa potentiaalisten vientiyriytysten määrä on noin 16%. Niistä ulkomaisten valmistavien yritysten osuus on noin 10%. Yritysten määrä, jotka eivät halua harjoittaa Venäjän-vientiä on noin 11%.
- Hyvinkään kaupungissa potentiaalisten vientiyriytysten määrä on noin 15%. Niistä ulkomaisten valmistavien yritysten osuus on noin 4%. Yritysten määrä, jotka eivät halua harjoittaa Venäjän-vientiä on noin 22%.
- Forssan kaupungissa potentiaalisten vientiyriytysten määrä on noin 6%. Niistä ulkomaisten valmistavien yritysten osuus on noin 7%. Yritysten määrä, jotka eivät halua harjoittaa Venäjän-vientiä on noin 17%.
- Mäntsälän kaupungissa potentiaalisten vientiyriytysten määrä on noin 5%. Niistä ulkomaisten valmistavien yritysten osuus on noin 7%. Yritysten määrä, jotka eivät halua harjoittaa Venäjän-vientiä on noin 16%.
- Helsingin kaupungissa potentiaalisten vientiyriytysten määrä on noin 26%. Niistä ulkomaisten valmistavien yritysten osuus on noin 15%. Yritysten määrä, jotka eivät halua harjoittaa Venäjän-vientiä on noin 10%.

Tutkimuksen tulosten analysoinnin pohjalta voidaan todeta, että tällä hetkellä on järkevää nostaa teollisuuden- ja vientiteollisuuden tuotannon tasoituksen Suomessa. On järkevää mahdollisimman pian parantaa Suomen ja Venäjän taloussuhteet, lopettaa EU:n taloussuhteet ja Venäjän vastapakkotteet ja näin Venäjän merkitys voi kasvaa Suomen kauppakumppanina tulevina vuosina.

LÄHTEET

Painetut lähteet:

Alho, A., Kekki, P. & Peltonen, P. 2012. Tullaus- ja sertifiointiopus 2012. SVKK ry.

Anteroinen, S. 2014. Bisnesopus Venäjän valloittajille 2.0. Cursor Oy, Kotkan-Haminan seudun kehittämissyhtiö, Kouvola Innovation Oy.

Kaitila, V. & Kotilainen, M. 2015. Öljy ja uudistukset ratkaisevat – Venäjän merkitys Suomen elinkeinoelämälle. Helsinki: Taloustieto Oy.

Laukka, S. 2013. Suuntana Norja. Oulu: Oulun kauppakamari.

Mäkinen, T. 2005. Suuri maa, pitkä kvartaali. Suomalaisyriyten kokemuksia Venäjän kehittyvästä kapitalismista. Helsinki: Edita Prima Oy.

Sarus Oy 2015. Startti Venäjän-kauppaan opas. Multiprint Oy.

Shlyamin, V. 2008. Venäjän muuttuva liiketoimintaympäristö, Venäläissuomalaisten taloussuhteiden kehitys. Helsinki: Boardman Oy.

Taloudellinen katsaus, kevät 2015. Valtiovarainministeriö. Juvenes Print - Suomen Yliopistopaino Oy

Elektroniset lähteet:

Etelä-Pohjanmaan kauppakamari 2015. [Viitattu 18.6.2015]. Saatavissa: <http://www.etela-pohjanmaankauppakamari.fi/kauppakamari/>

Forssan Seudun Kehittämiskeskus 2015. [Viitattu 16.7.2015]. Saatavissa: <http://yritykset.fskk.fi/>

Globaalitalouden hiljeneminen heijastuu myös Venäjälle 2013. Aalto-yliopisto [Viitattu 11.8.2015]. Saatavissa: http://cemat.aalto.fi/fi/electronic/prospects/russia/chapter_1/

GOST R ja EAC sertifiointi 2015. Markinvest Oy. [Viitattu 11.8.2015]. Saatavissa: <http://www.gost-r.fi/>

Helsingin Seudun kauppakamari 2015. [Viitattu 5.8.2015]. Saatavissa:
<http://helsinki.chamber.fi/fi/>

Hämeen kauppakamari 2015. [Viitattu 2.7.2015]. Saatavissa:
<http://www.hamechamber.fi/etusivu>

Jyväskylän yliopisto. 2014. Koppa: Määrällinen tutkimus [Viitattu 15.8.2015]. Saatavissa:
<https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/menetelmapolkuja/menetelmapolku/tutkimusstrategiat/maarallinen-tutkimus>

Kansainvälinen toimintaympäristö 2014. Suomen Yrittäjät [Viitattu 10.8.2015]. Saatavissa: <http://www.yrittajat.fi/fi-FI/yritystoiminnanabc/kv/toimintaymparisto-suunnittelu-markkinatieto/>

Kansainvälistymisen valmiudet ja suunnittelu 2015. Työ- ja elinkeinoministeriö 2015 [Viitattu 8.8.2015]. Saatavissa:
<https://www.yrityssuomi.fi/kansainvalistymisen-valmiudet-ja-suunnittelu>

Liikanen, E. 2015. Suomen ja Venäjän taloussuhteista 1865–2015. Suomen Pankki [Viitattu 4.8.2015]. Saatavissa:
http://www.suomenpankki.fi/fi/suomen_pankki/ajankohtaista/puheet/Pages/150708_EL_puhe.aspx

Liuhto, K. 2015. Suomi Venäjän talouden vuoristoradassa. Suomen Perusta [Viitattu 9.8.2015]. Saatavissa:
<http://www.suomenperusta.fi/ajatus/venaja-ja-suomen-talous/>

Lindqvist, V. 2013. Sertifiointi venäjän kaupassa. SGS Inspection Services Oy [Viitattu 15.8.2015]. Saatavissa: <http://www.logistics-tapahtuma.fi/File/432/d-1330-victorialindqvist.pdf>

Markinvest Oy:n www-sivut 2015. [Viitattu 11.8.2015]. Saatavissa:
<http://www.markinvest.fi/index.html>

Mykkänen, K. 2014. Venäjä, Ukrainan kriisi ja Suomen talous. Elinkeinoelämän keskusliitto [Viitattu 9.8.2015] . Saatavissa: <http://ek.fi/blogi/2014/08/12/venaja-ukrainan-kriisi-ja-suomen-talous/>

Mäntsälän Yrityskehitys Oy 2015. [Viitattu 24.7.2015] . Saatavissa: <http://www.yrityskehitys.net/>

Pakollinen- ja vapaaehtoinen sertifiointi 2015. ROSTEST [Viitattu 12.8.2015]. Saatavissa: <http://rostest.com/fi/pakolliset-ja-vapaaehtoiset-sertifiointi/>

Pohjanmaan kauppakamari 2015. [Viitattu 3.6.2015]. Saatavissa: <http://www.ostro.chamber.fi/>

Riihimäen-Hyvinkään kauppakamari 2015. [Viitattu 8.7.2015]. Saatavissa: <http://www.rihychamber.fi/>

Rikama, S. 2015. Kasvuhakuisten pk-yritysten vientinäkymät kohenevat. Tieto&trendit. [Viitattu 15.8.2015]. Saatavissa: <http://tietotrendit.stat.fi/mag/index/>

Räsänen, H. 2014. Kvalitatiiviset tutkimusmenetelmät [Viitattu 15.8.2015]. Saatavissa: http://portal.hamk.fi/portal/page/portal/HAMK/koulutus/Ylempi_AMK_tutkinto/kudos/menetelmat/4_Kvalitatiiviset_tutkimusmenetelmaet.pdf

Sertifikaattityypit 2014. SonnSe Oy. [Viitattu 12.8.2015]. Saatavissa: <http://www.sonnse.com/finsertificatetypesrussia>

Suomalaisyritysten haasteita Venäjällä: Tullaus 2015. Ulkoasiainministeriö. [Viitattu 15.8.2015]. Saatavissa: <http://formin.finland.fi/public/default.aspx?contentid=332837>

Suomi ja Venäjä kaupan näkökulmasta 2015. Sarus Oy [Viitattu 3.8.2015]. Saatavissa: <http://www.sarus.fi/markkinatietoa-2/venaja/>

Suunnittelu ja markkinatiedon hankinta 2014. Suomen Yrittäjät [Viitattu 10.8.2015]. Saatavissa: <http://www.yrittajat.fi/fi->

[Fl/yritystoiminnanabc/kv/suunnittelu-ja-markkinatiedon-hankinta/](http://www.yrittajat.fi/fi-Fl/yritystoiminnanabc/kv/suunnittelu-ja-markkinatiedon-hankinta/)

Tampereen kauppakamari 2015. [Viitattu 20.5.2015]. Saatavissa:

<http://www.tampere.chamber.fi/>

Vaatimustenmukaisuusmerkin käyttö 2015. OOO Novotest. [Viitattu 11.8.2015]. Saatavissa:

http://www.novotest.ru/sertif_prod/sp_primenenie_znaka_sootv.php

Vastaavuustodistusten vaihtoehdot 2012. RusExportTest. [Viitattu

14.8.2015]. Saatavissa: <http://www.rus-export-test.com/fi/services.html>

Venäjä on suurin kauppakumppanimme 2015. Suomalais-Venäläinen kauppakamari. [Viitattu 14.8.2015]. Saatavissa:

http://www.svkk.fi/tietoa_venajasta/suomen_ja_venajan_valinen_kauppa

Venäjän ja Suomen välisten suhteiden historia 2015. Venäjän suurlähetystö Suomessa [Viitattu 7.8.2015] . Saatavissa:

<http://www.rusembassy.fi/fin/venaejaen-ja-suomen-vaelisten-suhteiden-historia.html>

Venäjän talous ja tuonti supistuvat tänä vuonna tuntuvasti 2015. Suomen Pankki. [Viitattu 14.8.2015]. Saatavissa:

<http://www.eurojatalous.fi/fi/2015/1/venajan-talous-ja-tuonti-supistuvat-tana-vuonna-tuntuvasti/>

Vienti 2015. Tulli [Viitattu 8.8.2015]. Saatavissa:

<http://www.tulli.fi/fi/yrityksille/vienti/>

Yrityksen kansainvälistyminen 2015. Vaasan Yrittäjät [Viitattu 3.8.2015].

Saatavissa:<http://www.yrittajat.fi/fi-Fl/rannikko->

[pohjanmaanyrittajat/vaasa/yleista/kansainvalistyminen/](http://www.yrittajat.fi/fi-Fl/rannikko-pohjanmaanyrittajat/vaasa/yleista/kansainvalistyminen/)